

PA

6104

.C27

1867



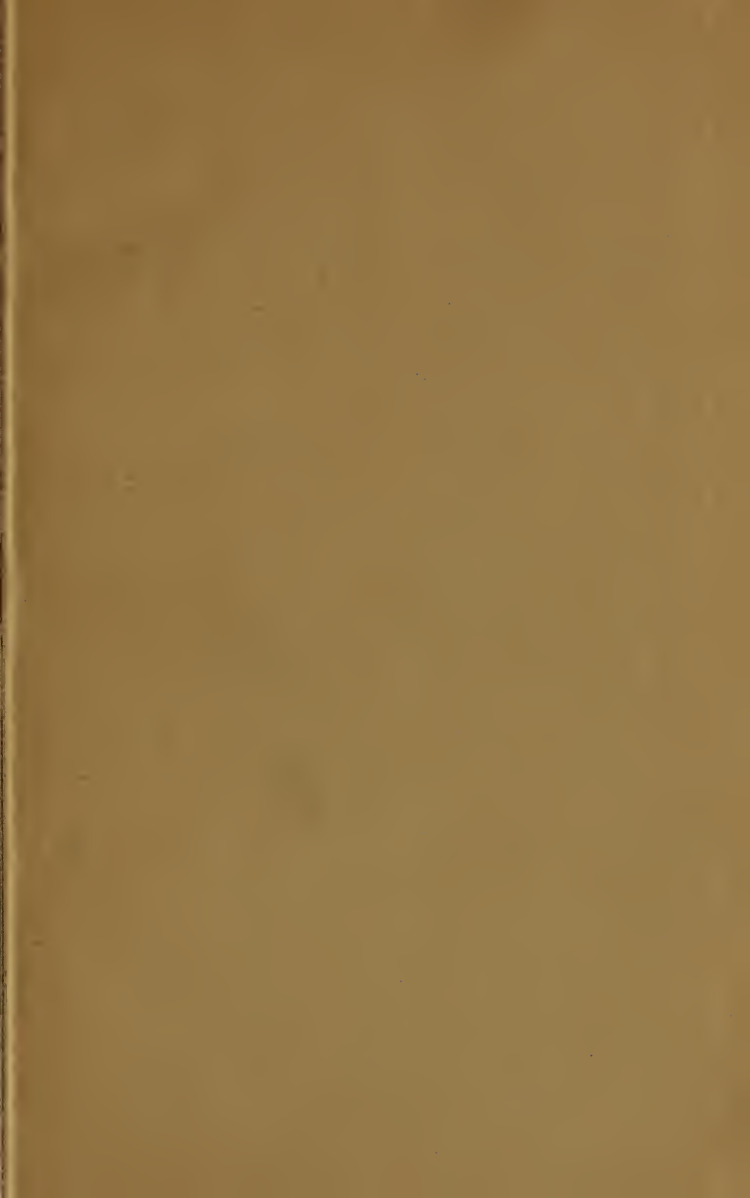
Class PA 6104

Book C 27

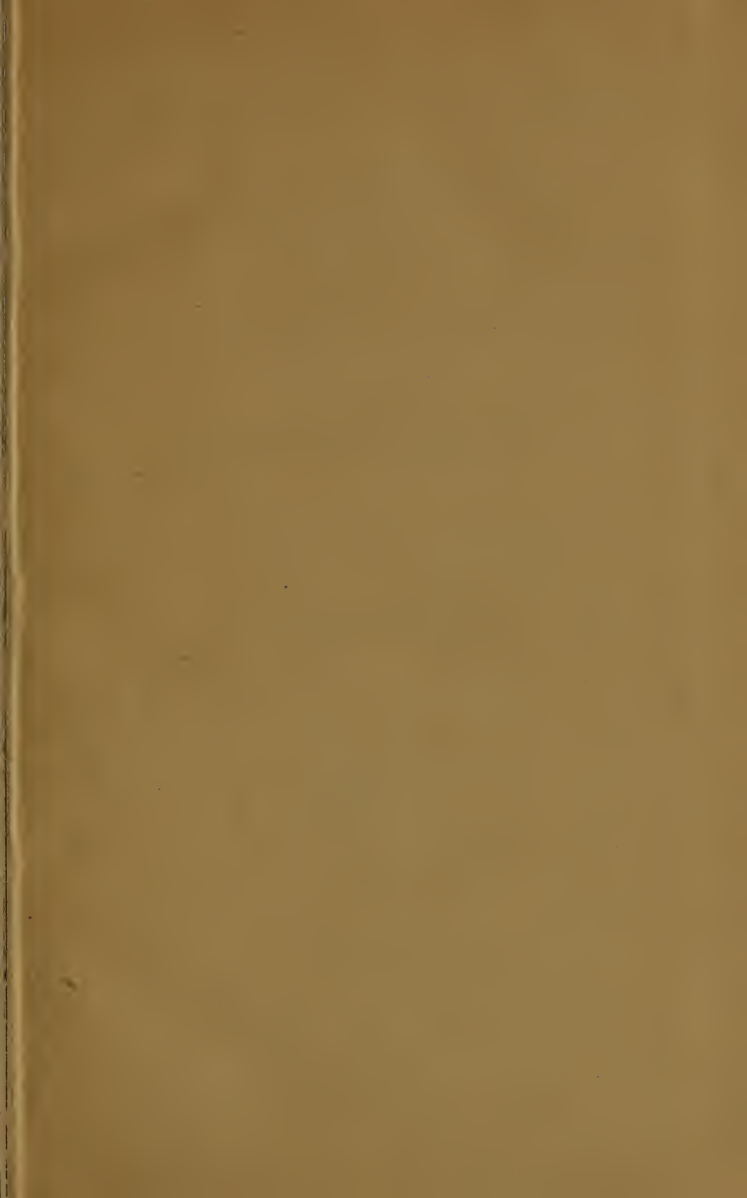
1867

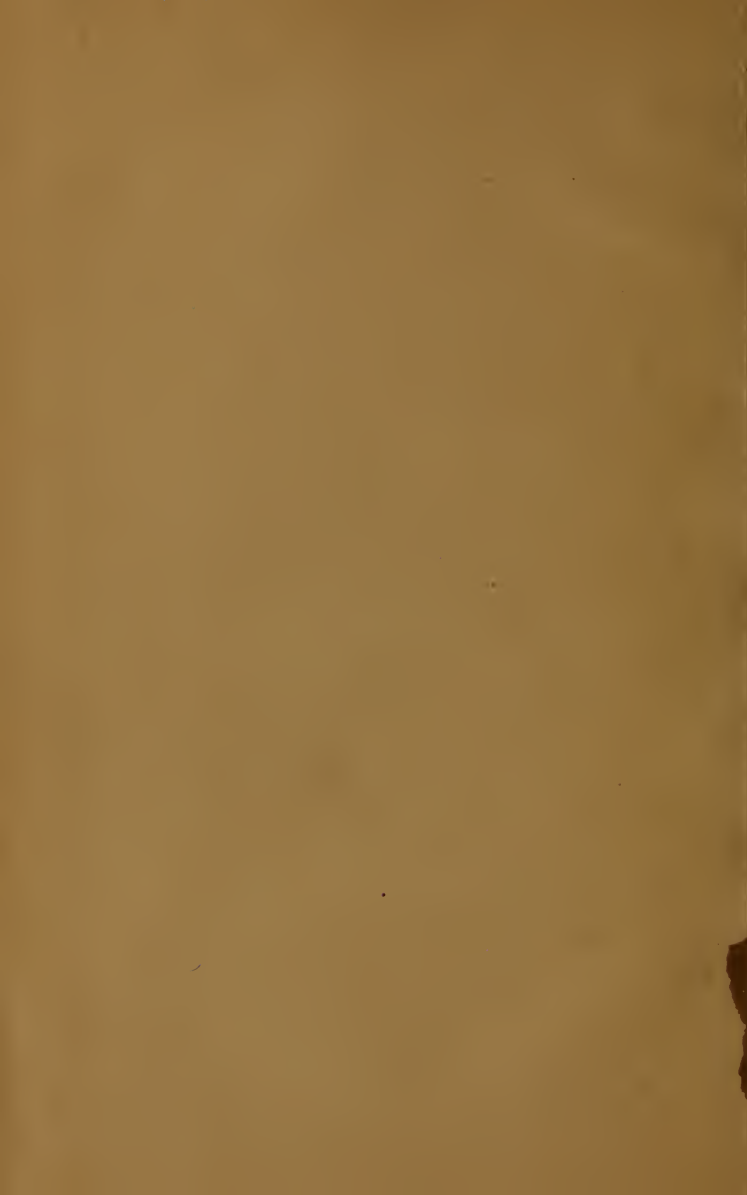
By bequest of

William Lukens Shoemaker









Q. VALERII CATULLI

VERONENSIS

LIBER.

RECOGNOVIT

AUGUSTUS ROSSBACH.

---

EDITIO SECUNDA.



LIPSIAE

IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI.

MDCCCLXVII.

PA6104  
C27  
1867

Gift.  
W. L. Shoemaker  
7 8 '06



IBERICO-ITALICA  
SCHEDE ET GRAVATAE ET ILLUMINATAE  
TRUCULLANA

Q. VALENTI CATULLI  
VERONENSIS

LIBER

IN VINDOBONA

AUGUSTO EDWARDI

MDCCCXXXII





Class \_\_\_\_\_

Book \_\_\_\_\_

By bequest of  
William Lukens Shoemaker

E. RUTHARDT O

AMICO

D



## DE LIBRIS CATULLIANIS

brevis disputatio.

Praeter librum THUANEUM (nunc in bibliotheca regia Parisiensi n. 8071), qui inter alia latina carmina etiam Catullianum LXII continet quique saeculo X scriptus perhibetur, nullus extat liber Catullianus, qui medium saeculum XIV superet. Hi libri, qui quidem integri collati sunt et in meam venerunt notitiam, in duo genera dividendi sunt, aetate disparia, auctoritate nisi quod interpolatis nulla fere fides habenda est paene paria. neque enim ullus codex tantopere praestantia sua reliquos vincit, ut hi plane postponendi sint, quin etiam ne interpolatis quidem prorsus carere possis, quoniam ad stirpem suam relati, ducibus libris non interpolatis, de lectione aliqua vel scribendi errore dubitantem confirmant et in rectam viam deducunt. De Silligianis libris v. Jahnii ann. XIII, p. 261 et Natal. Univ. Vra-tisl. 1859.

I. Ad *prius genus* referendi sunt hi libri.

GERMANENSIS (G) olim in bibliotheca S. Germanensi n. 1165, nunc in regia Parisiensi, membranaceus forma IV maiori. Is inter omnes libros qui adhuc collati sunt longe est antiquissimus, scriptus enim est anno 1375. Ad marginem et inter lineas manus non minus antiqua lectionum varietates adscripsit, quae maximam partem cum iis, quas e Laurentiano enotavit Lachmannus, consentiunt. In extremo libro post „*versus domini Benevenuti de Campexanis de Vicencia de resurrectione Catulli poetae Veronensis*“ quos infra ponam, haec leguntur: *Tu lector quicumque, ad cuius manus hic libellus obvenerit, scriptori da veniam,*

*si tibi corruptus videbitur, quoniam a corruptissimo exemplari transcripsit. Non enim quodpiam aliud extabat, unde posset libelli huius habere copiam exemplandi: et ut ex ipso salebroso aliquid tamen suggereret, decrevit potius tamen corruptum habere quam omnino carere, sperans adhuc ab aliquo alio fortuito emergente hunc posse corrigere. Valebis, si ei imprecatus non fueris. 1375 mense octobri XIX quando Casignorius laborabat in extremis.*

COLBERTINUS (C) in bibliotheca regia Parisiensi n. 8234, membranaceus forma IV scriptus saeculo quinto decimo, continet Tibullum et Catullum.

LIBER LAURENTII SANTENII (L, non confundendus cum Laurentiano), nunc in bibliotheca regia Berolinensi inter copias Santenianas, quem integrum exhibuit in sua editione Lachmannus. — Hi libri tres plerisque locis consentiunt, ita tamen ut L propius ad Colbertinum accedat, a quo ubi differt nihil fere habet auctoritatis.

In eodem genere sunt interpolati quatuor:

PARISINUS 7989 (P<sub>1</sub>) chartaceus forma IV maiori, anno 1423 die 20 novemb. scriptus, continet Tibullum, Propertium, Catullum, Ovidii epistolam Sapphus ad Phaonem, Petronii Arbitri fragmenta, Virgillii Moretum. Is quamquam hic illic interpolatus est, antiquas tamen aliquot lectiones habet, quae cum Germanensi ex eodem fonte fluxerunt. Nonnulla ex eo enotaverat Santenius, quae in editione sua protulit Lachmannus, interdum hunc librum cum aliis Parisinis confundens.

MEMMIANUS (M) nunc Parisinus n. 8233, membranaceus forma VIII, Catullum, Tibullum, Propertium continens. Scriptus est *Florentiae 1465 a Gherardo Cerasio Florentino*, eodem scriba, qui *Laurentianum* Lachmanni exaravit.

GUDIANI 283 et 332 (Gu<sub>1</sub>, Gu<sub>2</sub>), nunc in bibliotheca Guelferbytana, quorum alter solum Catullum, alter Tibullum et Catullum continet, uterque membranaceus forma VIII minori, recentioris aetatis.

Denique in libros non interpolatos referendus est

DRESDENSIS Reg. D. 136 (Dr), membranaceus forma IV, saeculo quinto decimo in Italia scriptus, quem Silligius in editione sua exhibuit. Is singularem tenet locum inter libros, qui ad prius

genus pertinent et peculiarem quasi huius familiae stirpem constituit, cuius reliqui agnati aut interierunt aut nondum resuscitati sunt. Etenim libri septem quorum supra fecimus mentionem, ex uno codice, quem litera A consignabimus, licet variis viis deducti sunt; Dresdensis vero, quamquam ad idem genus pertinet, ex alio libro (B) descendit, qui illi A, ex quo alii septem propagati sunt, ita cognatus est, ut inter se fraterno quasi gradu coniuncti fuisse videantur: quod qui Dresdensis libri lectiones cum reliquis comparaverit, statim intelliget. Itaque fit, ut saepe inter Dresdensem et Datanum aliqua similitudo intercedat, neque vero inde concludendum est, Dresdensem ad posterius librorum genus referendum esse. Jdemque de Gu<sub>2</sub> dicendum. Quare ubi Dr et D concinunt, semper fere antiquissimam lectionem servarunt estque in eo consensu maxima auctoritas et fides.

## II. Ad *posterius genus* referendi sunt hi libri:

DATANUS (D), olim Caroli Dati, tum Nicolai Heinsii, nunc inter copias Santeñianas in bibliotheca regia Berolinensi. Hunc librum in primario loco Lachmannus collocavit eumque totum exhibuit. Scriptus est anno 1463, novem annis ante editionem principem impressam, sed in hoc Catullianorum librorum genere antiquissimus neque interpolationibus foedatus. Inde fit, ut licet plenus sit corruptelarum scribendique errorum, tamen multis locis vera lectio ex eo eruatur.

Ex eodem fonte tres libri interpolati fluxerunt:

PARISINUS 7990 (P<sub>2</sub>) membranaceus forma VIII, Tibullum, Catullum, Propertium continens.

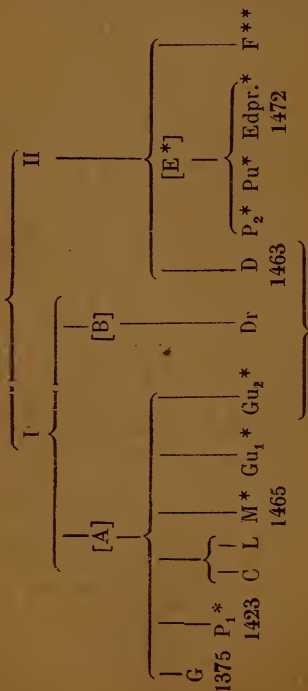
PUTEANUS (Pu), inter regios Parisienses 8232, chartaceus forma VIII, in quo scripta sunt praeter Catulli carmina etiam Priapeia et Galli elegiae, quibus secunda et tertia manus alia quaedam carmina adiecit. Hi libri P<sub>2</sub> et Pu recens scripti inter se et cum EDITIONE PRINCIPE quae prodiit anno MCCCCLXXII ita consentiunt, ut nulla dubitatio esse possit quin omnes ex eodem libro descripti sint, qui nobis littera E designabitur multasque continuit interpolationes, quae nunc pariter in P<sub>2</sub>, Pu et Ed. Pr. leguntur.

Restat FURIANUS (F), nunc Parisiensis 8236, chartaceus, continet Propertium, Tibullum, Catullum et Priapeia. Is liber

ita interpolatus, ut omnino nihil ad emendanda Catulli carmina conferat, nisi quod interdum Datani, quocum eodem fere tempore scriptus est, lectiones confirmat.

Vix dignus est qui nominetur Guelferbytanus 65 z, cuius primum folium suppletum est, Catullum, Tibullum Propertium continens, teterrimis interpolationibus inquinatus, vix ut dici possit, utri generi sit adscribendus.

Hi codices integri collati sunt; alios ex quibus hic illic aliquid delibatum est quique in Catalogis bibliothecarum commemorantur, praetermitto. Stemma librorum illorum, de quibus modo disputavimus, hoc est interpolatis asterisco notatis.





## ANNOTATIO CRITICA

potissimum lectionis Lachmannianae discrepantiam continens.

---

I, 2. *Arida*] *arido* libri omnes et Lachmannus, *arida* vulgo auctore Servio ad Aen. 12, 587. — Lachmannus etiam ante v. 9 lacunam esse arbitratus est. *quidem* D Gu<sub>1</sub> Pu F Ed pr, *quod* G CL Dr M P<sub>1</sub> P<sub>2</sub> Gu<sub>2</sub> tradunt.

II, 8. Versus lacunosi potius quam depravati, etenim post verba *acquiescet ardor* unus vel plures versus excidisse videntur.

III, 7. *Ipsam* G C Dr M P<sub>12</sub> Pu Gu<sub>12</sub>, *ipsa* L F Lachmannus.

IX, 4. *Senemque* Froehlichius, *suamque* libri plerique, *sanamque* P<sub>1</sub>, *tuamque* F Guelferbyt.

X, 8. *Et quonam* libri omnes, *ecquonam* Stadius et Lachmannus. — Post 27 Lachmannus versum unum interiisse putat.

XI, 7. *Sive quae* libri fere omnes, *sive qua* Gu<sub>2</sub> Guelferb. margo F Lachmannus. — 23 *Posquam* D Bergkius, *postquam* ceteri libri, vulgo.

XII, 17. *Et Veranniolum* libri omnes, *ut Veranniolum* Lachmannus.

XIV, 1. *Ni*] *nei* Lachmannus.

XVI, 8. 9. *Sunt ... possunt*] *Sunt* Plin. epist. 4, 14 P<sub>2</sub> Gu<sub>2</sub> M, *sint* ceteri libri. *Possunt* G C P<sub>1</sub> M Dr D P<sub>2</sub> Pu Gu<sub>1</sub> Gu<sub>2</sub>, *possint* L F Lachmannus. — 12 *Quei* in libris latet; *qui* G C L P<sub>2</sub> Pu, *que* D M Gu<sub>1</sub> Gu<sub>2</sub>, *quod* Dr P<sub>1</sub> F vulgo.

XVII, 6. *Salisubsali* Bergkius, *sali subsali* D, *sali subscyli* Gu<sub>2</sub>, *salii vel subsalii* Dr P<sub>2</sub> Guelf, *salii vel scili* Pu, *salii subscili* M, *salisubsili* G C L.

XXI, 1. *Essuritionum* pariter v. 10 *essurire* et XXIII, 14 *esuritione* Bergkius, *exuritionum* . . . *exurire* . . . *exuritione* D, *exuritionum* Gu<sub>1</sub>, *esuritione* . . . *esurire* . . . *esuritione* ceteri libri. Cf. Ritschelii prolegg. in Plaut. p. CII. — 6. *Haerens* libri omnes, *haeres* editiones pleraeque. — *Experiris* Gu<sub>1</sub>, vulgo; fortasse *experibis* forma ut videtur vetusta, quae est in ceteris omnibus libris, sic *comperior* et *comperio*, largiar et *illargibo*. — 11. *Mi meus* conieci, *Nemaeus* P<sub>2</sub>, *Nemeus* M, *Meme* G C, *Me me* L Dr D P<sub>1</sub> Pu Gu<sub>2</sub>, *Meus iam* Gu<sub>1</sub>, *Meusmet* Bergkius.

XXIII, 14. *Essuritione* cf. ad XXI, 1. — 27. *Satis beatus* Bergkius, *satis beatus* libri omnes, *sat es beatus* editiones pleraeque.

XXIV, 4. *Midae* Vossius, *mi* G L D, *mih* C M Gu<sub>1</sub> Gu<sub>2</sub>.

XXV, 5. *Aves* C L Dr M D P<sub>2</sub> Pu Gu<sub>1</sub> Gu<sub>2</sub> F, margo G, margo P<sub>1</sub>, *alios* G P<sub>1</sub> margo Gu<sub>2</sub>, *aries* margo G, *arios* margo L, *alites* vulgo, *munerarios* coniecit Lachmannus. Verba corrupta.

XXIX, 20. *Hunc Galliae timetis et Britanniae* vulgo, *timet et Britanniae* G C P<sub>1</sub> D, *timent et Britanniae* L Gu<sub>2</sub>, *timet terra et Britanniae* P<sub>2</sub> Pu F Edpr, *timet . . . et* M. *Time Britannia, hunc timete Galliae* proponit Lachmannus.

XXX, 1. *Alfene* cf. tab. frat. Arval. *Alphene* libri, vulgo. — 4. 5. ad finem carminis relegavit Lachmannus, ut strophae quaternorum versuum efficerentur. Ego redii ad eum ordinem, qui est in libris. — 9. *Inde* C L D cf. 76, 11, *idem* G M P<sub>1</sub> P<sub>2</sub> Pu Gu<sub>1</sub> Gu<sub>2</sub> vulgo.

XXXI, 13. *Lydiae* libri, corruptum, neque enim cogitandum est de Tuscis: *limpidae* Avantius, *Libuae* Lachmannus cf. Liv. 21, 38; 33, 37.

XXXV, 13. 18. *Inchoatam . . . inchoata*] *indotatam* omnes libri praeter F, in quo est *inchoatam*, et vulgo; *inchoata* D Gu<sub>2</sub> Edpr, *inchoata* libri ceteri et vulgo.

XXXVI, 12. *Surosque apertos* Vossius h. e. Syriam coelen, *Utriosque aperios* GD, *Uriosque apertos* ceteri libri, *Uriosque portus* Nic. Heinsius.

XXXVII, 11. *Nam mi vulgo, nam me libri*; fortasse *namque*, non enim obstat iteratio particulae.

XLIV, 12. *Legi libri omnes, Bergkius, legit vulgo*. — 13. *Hic libri, hinc Bergkius*. — 20. *Frigus libri, Bergkius coniecit virus*. — 21. *Legi Bergkius et Hauptius, legit libri, vulgo*.

XLV, 9. *Dextram ... approbationem P<sub>1</sub> Dr, dextra ... approbationem Gu<sub>1</sub>, dextram ... approbatione Gu<sub>2</sub>, dextra ... approbatione ceteri libri*. 18. *Dextram ... approbationem libri plerique, dextra ... approbatione P<sub>2</sub> Pu Gu<sub>1</sub>. Dextra ... approbationem Lachmannus*. Mutavi interpunctionem et codices meliores secutus sum. Sententia haec est: Amor, ut ante fecerat, a sinistra ad dextram sternuit, quae fuit dextra approbatio vel omen secundum.

LI. Post stropham tertiam lacuna videtur esse. Bergkius stropham quartam ad aliud carmen pertinere censet.

LIV. In duo carmina divisi, utrumque est lacunosum. omnes hi versus in libris superiori carmini iuncti sunt, duo extremi in Gu<sub>1</sub>, Gu<sub>2</sub>, P<sub>2</sub> subsequenti. — In lacuna, quam post versum primum indicavi, codices et editio princeps hos versus posuerunt: *Hoc iucunde tibi poema feci Ex quo perspiceres meum dolorem*. — 2. *Et eri G Gu<sub>2</sub>, et heri plerique libri, heri Pu, et heu F*. — 5. *Suffitio libri, Fuffitio vel Fufitio vulgo, fortasse recte*.

LV, 1. *Molestum est P<sub>1</sub> P<sub>2</sub> Gu<sub>2</sub> M F vulgo, molestus est G CLD Gu<sub>1</sub>, hinc conieci molestus's*. — Vers. 23—33, qui in libris post LVIII leguntur, collocavi cum Lachmanno post vers. 13. Magna versuum interpunctionisque conturbatio. Incidi in eandem versuum transpositionem quam Muretus commendaverat. Etenim in libris et editionibus hi versus sic leguntur

Non custos si fingar ille Cretum  
non si Pegaseo ferar volatu.  
non Ladas ego pennipesve Perseus  
non Rhesi niveae citaetaeque bigae.

Protasis incipit a versu 23 *Non custos si fingar*, apodosis a versu 30 *Defessus tamen*. — *Nivea citaetaeque biga* de coniectura

scripsi, *bigam* Tacitus aliique dixerunt, vetustas formas imitati *niveis citisque bigis* Muretus.

LVII, 6. *Gemelli utriusque* deleto commate cum verbis quae sequuntur *uno in lectulo coniunxi*.

LXI, 46. *Amatis* libri omnes, nisi quod est *amaris* in Gu<sub>1</sub>. Conieci *in malis*. — 80. Hunc versum collocavit Lachmannus post 106, ego codices secutus sum, versum illum ex naufragio unius vel plurium stropharum servatum esse ratus, locum tamen suum videtur mutasse. Margo F haec habet: *Superest unus versus vel deficiunt quam plures* (lege *complures*). Versus intercalares, quos ante Lachmannum editiones post 78 et 80 inseruerunt, in omnibus libris desunt. — 83. *Arunculeia* GCLP<sub>1</sub>MDPu, *Arviculeia* P<sub>2</sub> Edpr. *Aurunculeia* vulgo. Cf. Bergk. Anacr. p. 31. 130 *Talassio*] *talasio* GCMP<sub>1</sub>D, *talassio* Pu, *thalasio* Gu<sub>1</sub> F, *talassio* P<sub>2</sub>Gu<sub>2</sub> vulgo, *Ταλάσιος* Plut. Q. R. 31, Rom. 15, Pomp. 4. — 179. *Adeat* DPuP<sub>1</sub>DrGu<sub>1</sub>, *adeant* GCLMGu<sub>2</sub> Lachmannus. — 182. *Vos unis sensibus bonae*] *Bonae* vel *bone senibus unis* libri omnes, nisi quod *uvis* L solus. Fuerunt qui *unis* expellerent, at necesse est retineatur ea vox, etenim pronubae univirae esse debebant. Quare transposui verba et *vos* inserui, ut iam ante me factum est. — 183 *Bene*] *berve* G, *bone* Pu, *bene* Gu<sub>1</sub>, *verne* margo Gu<sub>2</sub>, *breve* ceteri libri. — 228. 229. *At bonei coniuges, bene vivite et* P<sub>1</sub>P<sub>2</sub>PuGuF, nisi quod *boni* scriptum est; *ad bonei* D et margo G, *ad bolnei* GCL, *bone vite et* GM, *bone vitei et* D, *bonae vitae* CLGu<sub>1</sub>.

LXII, 7. *Oeteos ... ignes*] *Oetheos ... ignes* Pu, *oeteos ... imbres* T, *eos ... imbres* FGuelferb, *hoc eos ... imber* GCLMP<sub>1</sub>Gu<sub>1</sub>Gu<sub>2</sub>D, *hoc eos ... humber* P<sub>2</sub>Edpr. — 8. *Certest* Hauptius quaest. Catull., *certe est* Statius; post *certe* in G *est* erasum, *certes* T, *certe* reliqui libri. *quod vincere*] Itali, *quo visere* libri plurimi. — 14. Eiecit hunc versum Lachmannus. — 20. *Fertur* DrDPu<sub>1</sub>Gu<sub>2</sub> margo L, *potuit* L, hinc Bergk. *patuit* coniecit, *lucet* GCMP<sub>1</sub>Pu, *ludet* P<sub>2</sub>. — 33. Locum lacunosum esse iam diu est intellectum. sed alii aliter iudicarunt. Lachmannus sexaginta versus interiisse arbitratus est, refutavit eum Hauptius, qui ipse triginta versus excidisse contendit. Propius ad verum accessit G. Hermannus in Jahnnii annalibus XXII p. 309, carmen ita constituens

prooemium		prood.	mesodus						epod.
5	5	9	6	6	n	n	11	11	9
iuv.	virg.	iuv.	v.	i.	v.	i.	v.	i.	iuv.

Sed ne is quidem rem profligavit. Mea sententia res ita se habet: Carmen compositum est e strophis et quaternorum et quinquorum versuum, accedunt versus intercalares vel *ἐπιφωνήματα* ibi tantum cantata, ubi hemichoria virginum et iuvenum se excipiunt, quare ad eurhythmiam carminis nil conferunt, sed extra stropharum concinnitatem collocata sunt. Schema totius carminis apponam

II str. amoeb.  
quaternorum v.  
1—10

II str. iuv.  
quaternorum v.  
11—19

VIII str. amoeb.  
quinorum v.  
20—58

II str. iuv.  
quaternorum v.  
59—66.

*Medium carmen*, quo virgines Vesperum accusant, iuvenes defendunt, continet VIII strophas quinquorum versuum, quas virgines et iuvenes alternatim cantant. Eae sic dispositae sunt: str.  $\alpha'$ , ant.  $\alpha'$ , str.  $\beta'$ , ant.  $\beta'$ , str.  $\gamma'$ , str.  $\delta'$ , ant.  $\gamma'$ , ant.  $\delta'$ , ita ut strophas puellae, antistrophas pueri canant. *Praecedunt* et *sequuntur* binae strophae quaternorum versuum a solis iuvenibus cantatae. *Orditur* totum carmen a duabus strophis quaternorum versuum, quibus iuvenes et virgines ad certamen se exhortantur. — Versum 33 *Namque tuo adventu vigilat custodia semper* ego tribui virginibus, quibus est consentaneus, namque ex oriente Hespero cavendum esse dicunt virgines, ne furta fiant. Ante et post hunc versum lacuna est, nec certo diiudicari potest, quem locum in stropha virginum versus ille tenuerit. Hoc tamen certum exploratumque puto, non plures in hac stropha quam tres versus et intercalarem excidisse. In antistropha, quam iuvenes canunt, deest versus primus, ceteri bene servati sunt. — Post vers. 41 unum versum interiisse arbitror cum Froehlichio, post 42 Hauptius. — In stropha paenultima unum versum deesse to-

tius carminis dispositio ostendit. Sed dubitari potest, utrum is exciderit initio strophae an sub finem. mihi quidem illud probabilius visum est. Hauptius sub finem totius carminis unum versum interceptum esse statuit. — 63. *Tertia pars patrist, pars est data tertia matris*. Sic Hauptius et Bergkiius, libri Thuanei vestigia secuti: *tertia patris pars est data tertia matri*, similiter Froehlichius *tertia pars patri, pars est data tertia matri*.

LXIII, 10. *Tauri* vulgo, *taurei* Lachmannus, *tauri* et codices omnes. — 13. *Pecora*] *pectora* libri, quod correxit iam F et Edit princ. Cf. v. 53 *Ut apud nivem et ferarum gelida stabula forem et earum omnia adirem furibunda latibula*, pariterque v. 71. — *Executae* G C L P<sub>1</sub> P<sub>2</sub> Gu<sub>2</sub> M F, *excute* Dr, *excute* Gu<sub>1</sub>, *exe tute* D. Bergkiius mavult *secutae*, simplex enim verbum sequendi hac significatione solum fere esse usitatum. — 15. *Rapidum*] Bergkiius *ravidum*: etsi enim *mare rapidum* dicatur, tamen aptius videri *ravidum*, quippe quod rabiem maris Gallae tulerint. — 16. *Pelage* scripsi cf. Lucret. 6, 619. Idem coniecit Hauptius. *pelagi* omnes libri. — 28. *Strepitantibus*] *trepitantibus* D, quod correxi, *trepidantibus* ceteri libri, vulgo. — 45. *Ipse* omnes libri, *ipsa* Lachmannus. Mutatione non est opus, etenim inest in vicissitudine masculini et feminini generis lepidus quidam et elegans lusus. — 47. *Aestuante rusum*] Redintegravi formam vetustam, cuius vestigia in omnibus libris delituerunt: *estuante usum* G C, *aestuante usum* L Dr Gu<sub>2</sub>, *extuante usum* P<sub>1</sub>, *aestuante usum* Gu<sub>1</sub>, *extuante visum* D, *extuantem* P<sub>2</sub>, *estuante* Pu. Furianus ex interpolatione *rursus*, ad marginem tamen adscriptum est *usum*. Vulgo *rursum*. — 51. *Miser* omnes libri, *miser* Bergkiius. — 61. *Anime*] Sic conieci mutata interpunctione; *anime* codices et editiones omnes. Saepenumero praesertim in fine versuum *i* decidit. — 68. *Ego nunc* Santenius, *egonec* G M, *ego nec* D L C P<sub>1</sub> Gu<sub>1</sub> Gu<sub>2</sub>, *egone* P<sub>2</sub>, *egon ah* Lachmannus. — 74. *Sonus editus*] *Roseis ut hinc labellis sonitus adiit* libri; *palam* inseruit P<sub>2</sub> Pu Gu<sub>2</sub>, idemque in margine habent G C M; *propalam sonitus abit* vulgo, *sonitus abiit celer* Lachmannus, *sonus citus* Bergkiius, *sonus editus* Froehlichius. Pro *hinc* quod est in libris omnibus, vulgo *huic*, sed illud fortasse verum est cf. 68, 10. — 75. *deorum*] libri e glossa, *matris* Ahlwardtus et postea Lachmannus. — 76. *Vincta* codices omnes, quod retinui, *iuncta* omnes editiones. — 88. 89.

*Tenerumque . . . ille*] Sic codices omnes, *teneramque . . . illa* Lachmannus.

LXIV, 14. *Freti* Schraderus, *feri* libri, quod defendit Huschkius, coniungens *monstrum feri vultus* i. e. puppim feris figuris pictam. — 16. *Illa atque haud alia* Bergkius, *illa atque alia* G C L D P<sub>1</sub> Pu Gu<sub>1</sub> Gu<sub>2</sub>, *illaque atque alia* P<sub>2</sub>, *illa atque alia* superscripto *que* M, *illas atque alia* Dr. *Illaque haudque alia* Avantius, *illa si qua alia* Lachmannus, quod fortasse confirmat Dresdensis. — 17. *Oculis* G C L Dr M Gu<sub>1</sub> Gu<sub>2</sub> P<sub>1</sub> D, *oculi* P<sub>2</sub> Pu Edpr vulgo. — 21. *Sanxit* ex coniectura Pontani, *sensit* libri. — Post 23 unus versus deest in codicibus, cuius initium traditum est a Servio ad Aen. 5, 80: *Salvete, deum gens, o bona matrum Progenies, salvete iterum*. Libri: *genus o bona mater. adspirate canenti* de coniectura supplevi. — 24. Bergkius *vos carmine* in *post carmine* mutandum censeat, ut est in hymnis Graecis ἐσύστερον. — 28. *Neptunine*] *Nectine* G C L, *neptine* G margo, *neptunne* D, *nectumine* Dr, *neptunine* Gu<sub>1</sub> Gu<sub>2</sub> P<sub>1</sub> P<sub>2</sub> Pu M F Edit pr vulgo, *Nereine* coniecit Muretus. — 35. *Cieros* ex Meineckii coniectura cf. Vindic. Strab. p. 152. 153. *Syros* G D, *schiros* Gu<sub>1</sub>, *scyros* reliqui libri. *Phthiotica tempe*] *Phthiotica*, *Tempe* vel *Phthiotida*, *Tempe* Lachmannus, sed vide quae illo loco disputavit Meineckius. *Heloria tempe* Ovid. fast. 4, 477, *Heliconia tempe* amor. 1, 1, 5, *Μηδικὰ τέμπεια* Dionys. Per. 1017. — 36. *Cranonisque* vulgo, vid. Meineckium l. 1, *Cranonisque* Lachmannus, *Gravinonisque* G C L P<sub>1</sub> D, *Granonisque* Gu<sub>2</sub>, *Grajugenasque* vel *Graigenasque* reliqui libri. — 61. *Eheu*] *heue* G L P<sub>2</sub> Pu, *eue* Gu<sub>1</sub>, *heuhe* D Dr M P<sub>1</sub> Gu<sub>2</sub>, inde transpositis litteris coniecit Bergkius *eheu*. Lachmannus *euhoe*, vulgo *evoe*. — 68. *Sic* conieci, *si* G C L D, *sed* reliqui libri, vulgo, *set* Lachmannus. — 77. *Androgeoneae*] Ante hoc verbum in G C L M P<sub>1</sub> Dr D Gu<sub>1</sub> Gu<sub>2</sub> legitur *cum* vel *quom*, deest in P<sub>2</sub>, Pu. Critici expulerunt, at forsitan remanserit e versu qui interiit, ita ut lacuna sit inter 76. 77.

Nam perhibent olim crudeli peste coactam  
cum . . . . .

Androgeoneae poenas exsolvere caedis.

— 102. Post hunc versum plene interpunxi, Lachmannus comma posuit. — 104. *Suscepit* vulgo, *succendit* libb., quod retinuit Lachmannus. — 107. *Indomitum turben*] *indomitum turbo* D, *indomitus*

*turbo* ceteri libri. Recte Froehlichius *indomitum turben* restituit, Servio auctore, qui ad Aen. 7, 378 haec tradidit: *Catullus hoc turben dicit ut hoc carmen*, cuius rei vestigia delituerunt in Datano. — 108. *Radicitus* G C L M D Pu F, *radicibus* P<sub>1</sub> P<sub>2</sub> Gu<sub>1</sub> Gu<sub>2</sub> Dr Lachmannus. — 109. *Lateque et cominus*] *lateque cum eius* G C L Dr Gu<sub>1</sub> Gu<sub>2</sub>, *latequae cum eius* P<sub>1</sub>, *lateque tumieius* D, *tumieius* Riccardianus. Ex parte emendatum iam in codicibus interpolatis *lateque cominus* P<sub>2</sub> Pu F et in rasura M. Manifestum est et resedisse in corruptela *tumieius tum eius*; *com* in corruptela *cum eius*: conflatis his lectionibus verum nascitur. Lachmannus scribendum coniecit *late qua est impetus*. — 109. *Omnia* G C L D F Edpr, *obvia* Dr P<sub>1</sub> P<sub>2</sub> M Gu<sub>1</sub> Gu<sub>2</sub>, margo G, vulgo. — 110. Post hunc versum lacunam esse vidi, etenim deest nomen, quocum verba *saevum . . . iactantem* coniungi queant. — 111. Plene interpunxi. — 119. *Laetabatur* coniecit Lachmannus, *laeta* vel *leta* libri. Ego conieci *luctabatur*. — 155. *Spumantibus*] Fortasse *espumantibus*; *expumantibus* D, *spumantibus* ceteri libri. — 164. *Conquerar* omnes libri, *conqueror* vulgo: mutatione opus non est. — 174. *In Creta* D P<sub>2</sub> Dr, *in Cretam* reliqui et editiones omnes. — 177. *Nitar*] *nitor* codices plerique et Lachmannus, superscripto a Gu<sub>2</sub> correctum in Pu F. — 190. *Mulctam* G L P<sub>1</sub> Gu<sub>2</sub> Dr D P<sub>2</sub> Pu F, pariter v. 192 *mulctantes*; vulgo *multam* et *multantes*. — 205. *Contremuere*] *contrumuere* D, *contremuere* Dr, *contremuerunt* ceteri libri et editiones omnes. Hiatus in fine versus legitimus cf. 229, 231, 236, 247 et saepissime. — 214. *Complexum*] *complexo* codices plerique et optimi, recte fortasse cf. Nonium s. h. v. — 247. *Minoae* vel *Minoiae* h. e. *Μινώα*, trium syllabarum] *Minoida* G C P<sub>1</sub> P<sub>2</sub> Gu<sub>1</sub>, *mynoida* M, *minoyda* D, *Minoidi* F interpolatus et vulgo, *Minoia* Dr Gu<sub>2</sub> Pu, hinc *Minoiae* restitui cf. Ovid. in Ibin 511. Stat. Achill. 1, 192. Dispondeus in extremo versu frequentissimus apud Catullum, ut vers. 3, 9, 15, 20, 24, 28, 36, 44, 67, 71, 74, 78, 79, 80, 83, 91, 96, 98 et cet. *Quali Minoida luctu* i. e. luctui Dorvillius et Bergkius. — 253. 254. Inter hos versus lacunam esse vidit Bergkius idemque *quae tum alacres* restituit, *quantum* P<sub>2</sub> Pu, *qui tum* ceteri libri. — 255. *Evoe . . . evoe*] *Evohe . . . evohe* G P<sub>1</sub>, *euhe . . . euhe* C L D, in quibus *c* ortum ex *o*, *heu hoe . . . heu hoe* M Gu<sub>1</sub> P<sub>2</sub> Pu, *heu he . . . heu hoe* Gu<sub>2</sub>, *ehoe* Lachmannus. — 256. *Harum* libri omnes, Bergkius, *horum* vulgo, *o*



superscriptum in Gu<sub>2</sub>. — 261. *Aliae* libri omnes, Bergkii, *alii* vulgo, *aliei* Lachmannus. — 273. *Leviterque sonant] leniterque sonant* Dr, *leviterque sonant* P<sub>2</sub> Pu F, *leviter sonant* G C L P<sub>1</sub> D, *leviter resonant* Gu<sub>2</sub>, *leni resonant* vulgo. *leviter solent* Gu<sub>1</sub>. — 276. *Sic tum ibi] tam G, tum* P<sub>1</sub> P<sub>2</sub> Gu<sub>1</sub> Gu<sub>2</sub> Pu M F vulgo, *cum* Dr, *tibi* C L D margo G, *ibi* Bergkii coniecit: conflatis hisce scripsi *tum ibi*, nam quod est in codicibus nonnullis *tibi*, id sine ulla dubitatione ortum est elisione *t(um) ibi*. — 280. *Quot Thessala* Hauptius, *quos* libri plerique et vulgo, *quod* Dr. — 283. *In distinctis* G C P<sub>1</sub> P<sub>2</sub> Gu<sub>2</sub> F vulgo, *indistinctis* D L Pu M Gu<sub>1</sub> Lachmannus. — 285. *Peneios* scripsi cum D Dr M Gu<sub>2</sub>, *penies* aut *penios* reliqui libri. — 288. *Non vacuos* Bergkii, *Non acuos* G C L, *Nonacrios* P<sub>1</sub> M Gu<sub>2</sub> D P<sub>2</sub> Pu, *Nonacrius* Gu<sub>1</sub>, *non vacuus* vulgo. — 303. *Posquam* D Bergkii, *postquam* vulgo. — *Niveis] fortasse niveos*. — 309. *Roseo niveae] ambrosio* Vulpius, *annoso* E. Schulzius, *roseae niveo* Doeringius h. e. residebant purpureae vittae vertice senili — 320. *Vellentes vellera] pellentes* libri et editiones, *vellentes* Bergkii. — 330. *Quae tibi flexo animo mentis... amorem* libri omnes, *flexanimo mentem... amore* vulgo, *quae te flexanimo mentis* proponit Lachmannus. — 344. *Campi* Pu, margo L, vulgo, lacuna in D, *tenen* G C L, *teuc* Gu<sub>1</sub>, *trunci* P<sub>1</sub> G<sub>2</sub>, *teucris* M P<sub>2</sub>, *rivi* F. — 353. *Praecerpens* Pu vulgo, *procernens* D Dr, *praecer-nens* vel *precernens* G C L M P<sub>1</sub> Gu<sub>1</sub>. Fortasse *prosternens* Gu<sub>2</sub> ut versu 355. — 355. *Prosternens* G C L D P<sub>2</sub>, *posternens* Gu<sub>1</sub>, *prosternet* P<sub>1</sub> Pu M Gu<sub>2</sub>. Post hunc versum spatium vacuum unius versus est in P<sub>2</sub>. — 363. *Terrae ex celso* Astius et Bergkii, *teres excelso* libri et editiones. — 368. *Mutescent] mitescent* D F, *modescant* G C M P<sub>1</sub> P<sub>2</sub> Dr, *madescant* Gu<sub>1</sub>, *madefient* ex coniectura vulgo et Gu<sub>2</sub>. Conieci *mutescant*: nam expugnata Troia vox audita est e tumultu Achillis praedae partem sibi flagitans iussitque Calchas vates Polyxenam immolari, quo facto *obmutuit* illa vox vel, ut Catullus ait, *obmutuerunt* sepulcra unde audita est. Fabulam tradidit Serv. ad Aen. 3, 322. — 371. 372. Inter hos versus meo quidem arbitrato lacuna est unius versus. — 378 versus intercalarem uncis inclusi, Bergkii quoque spurium eum esse arbitratur. Constant enim strophae ex quaternis versibus, quibus subiungitur versus intercalaris, nisi quod bis ordo

versuum conturbatus est. Neque enim dubito quin hi versus sic sint transponendi

333 languidosque paret tecum coniungere somnos

332 (currite ducentes subtegmina, currite fusi)

334 levia substernens robusto brachia collo.

pariterque

366 Nam simulac fessis dederit fors copiam Achivis

365 (currite ducentes subtegmina, currite fusi)

376 urbis Dardaniae Neptunia solvere vincla.

De qua re, ne quis me audaciae et temeritatis arguat, conferendum est carmen Theocriteum II et Catull. LXI, 154—157. Excidisse unum versum inter 355. 356 pariterque inter 371. 372 iam diximus. Hac ratione stropharum concinnitas restituta est. In ipso tamen textu nihil quidquam mutavi nisi quod libris est confirmatum. — 389. *Procumbere tauros* ex coniectura Italorum, *procumbere currus* G C L Dr D P<sub>2</sub>, *procumbere cursus* Pu, *procurrere currus* P<sub>1</sub> M Gu<sub>2</sub>, *procurrere currus* Gu<sub>1</sub>. — Vers. 400—404 fortasse sic transponendi

Perfudere manus fraterno sanguine fratres,

401 optavit genitor primaevis funera nati,

400 destitit extinctos natus lugere parentes

liber ut innuptae poteretur flore novercae,

ignaro mater substernens se impia nato

impia non verita est divos scelerare parentes.

LXV. Quos versus Lachmannus post 8 partim ex carminibus LXVIII<sub>a</sub> et LXVIII<sub>b</sub> petitos, partim coniectura fictos intulit, eieci. — Vers. 9 deest in G C L, mihi suppositicius videtur. Inter verba *tua loquentem* spatium vacuum in D P<sub>1</sub>, *tua verba loquentem* Dr P<sub>2</sub> Pu sec. man. P<sub>1</sub>, *tua dicta loquentem* M, *tua fata loquentem* Gu<sub>2</sub> F Mediolanensis, *tua facta loquentem* Gu<sub>1</sub>. Ceterum vers. 10—14 aliunde huc illatos esse arbitrator, quare eos uncis includendos puto. Licet enim eleganter scripti sint nec ulla sit dubitatio quin ab ipso Catullo sint profecti, tamen orationis cursum nimis retardant et interrumpunt.

Vers. 19 et qui sequuntur seiunxi ab iis quae praecesserunt, continent enim fragmentum carminis Callimachei, quod latine vertit Catullus, praeter hos versus prorsus intercepti. Plura mi-

sisse carmina poetam Ortalo apparet ex versu 16 (cf. 116, 2). In libris omnibus carmen LXVI in unum coaluit cum carmine LXV, in qua re sententiae meae praesidium esse quivis intelliget.

LXVI, 8. *E Beroniceo* Orellius, Bergkii cf. ejusdem anthol. lyric. Callim. fr. 99. *E beronicaeo* Gu<sub>2</sub>, *E bore niceo* libri plerique, *E bore niceo* P<sub>1</sub>, *E bore niteio* P<sub>2</sub>, *E bore nitaeo* Dr, *E bereniceo* F vulgo. Maluerim *E Beronicaeo* quod est in Gu<sub>2</sub>, cf. Galli frg. de sept. sor. 8. — 27. *Adepta's]* *adeptus* libri omnes nisi quod in Dr est *adeptos*, in Gu<sub>2</sub> *adept<sup>o</sup>s*, littera *o* eadem manu superscripta; *adepta es* F interpol. et vulgo. — 42. *Maximum* Itali, *maxima* libri. *In oris* non est mutandum. — 45. *Prop(ul)ere* conieci, *propere* libri: *pro* in verbo propellendi modo producitur, modo corripitur. *Fodere* Bergkii. — 54. *Cypridos* e Bergkii coniectura cf. Annal. antiq. 1846 p. 472, *claridos* Dr P<sub>2</sub> Pu, *daridos* D, *elocridicos* G C L M P<sub>1</sub>. *Locridos* vulgo. — 58. *Canopeis* Silligius *canopicis* libri, *Canopieis* Lachmannus. — 59. *Hi dū ven ibi vario* G L M, *hi dū ven id vario* C, *ni dū ven ibi vario* P<sub>1</sub> P<sub>2</sub> Ed pr, omisso *ven* D, om. *hi dū ven ibi* Pu. Bergkii coniecit *litoribus*, *siderei vario*, G. Hermannus in Jahnii annalib. XXII p. 312 *siderei ut vario ne sola in lumine caeli*. — 63. *Fluctu]* fortasse *fletu*, quod est in F. — 66. *Callisto iuxta Lycaoniam]* Sic correxi cf. Callimach. in Jov. 41 *Ἀνκαοντῆς ἄρκτοιο*; *iuxta lycaonia* vel *licaonia* G C L M Dr D P<sub>2</sub> Pu, *iuxta Lychaonia* P<sub>1</sub>, *iuncta Lycaonidi* vel *iuncta Lycaoniae* vulgo, *iuxta Lycaonida* Lachmannus. — 76. Plene interpunxit Lachmannus. — 78. *Unguentis* libri, *unguentorum* F, *unguenti si* mutata interpunctione Lachmannus, *unguenti Assyrii* Auratus et Passeratius, *unguenti Syrii* Hauptius. — 79. *Quas* correxit F Guelferb., *quem* G C L D P<sub>1</sub> P<sub>2</sub> Pu Gu<sub>1</sub>, *qu<sup>o</sup>m* Gu<sub>2</sub>, *quae* M, *quam* Lachmannus. — 82. *Quam* libri, *quin* Lachmannus.

LXVII, 5. *Noto servisse maligne* Dr, inde correxi *nato servisse maligne*, idem Froehlichius, *voto . . . maligne* Gu<sub>2</sub>, *voto . . . maligno* libri plerique, vulgo. — 6. *Postquam est porrecto tacta marita sene]* *Est* libri, *es* Lachmannus. *tacta* conieci, *facta* libri cf. v. 20 *non illam vir prior attigerit*. Nurus tacta est a Balbo, socero senili, cuius filius Caecilius, maritus illius, qui tum tenebat domum, sterilis fuit. *porrecto sene* non est mortuo, sed *accubante*. — Vers.

9—18 fortasse sic scribendi atque inter Ianuam et Catullum dividendi:

IAN. Non (ita Caecilio placeam, cui tradita nunc sum)  
10 culpa mea est, quamquam dicitur esse mea,  
nec peccatum a me quisquam pote dicere quicquam.

CAT. Verum istud populi, ianua, quisque facit.

IAN. Qui? Quacunque aliquid reperitur non bene factum,  
ad me omnes clamant: ianua, culpa tua est?

15 CAT. Non istud satis est uno te dicere verbo,  
sed facere ut quivis sentiat et videat.

IAN. Qui possum? Nemo quaerit nec scire laborat.

CAT. Nos volumus, nobis dicere ne dubita.

Vers. 12 sic traditus est in libris: *Verum istius populi ianua qui te facit* G, et sic fere omnes, nisi quod *istis populi* D P<sub>2</sub> Pu, *huius populo* Dr, *isti populi* C L Gu<sub>1</sub> Gu<sub>2</sub>, *isto populi* P<sub>1</sub>, *isti populo* M, *qui te* G C L P<sub>1</sub> Dr D Gu<sub>1</sub> Gu<sub>2</sub>, *quire* P<sub>2</sub> Pu M. *Verum istud populi fabula Quante facit* coniecit Lachmannus. — 13. *Qui* libri cf. XXIV, 7. *Qui? non est homo bellus? inquires.* — 17. *Quid libri, qui* Lachmannus. — 27. *Ut quaerendum aliunde foret nervosius illud* conieci, cf. LXI, 152. 153. *Et quaerendus ut unde foret nervosius illud* D Pu Gu<sub>2</sub>, *quaerendum ut unde* Dr, *quaerendus et unde* P<sub>2</sub>, *quaerendus unde* G C L M Gu<sub>1</sub>, et superscripto P<sub>1</sub>. *quaerendus is unde* Lachmannus. — 33. 34 recte videtur Silligius uncis inclusisse. — 37. *Quid* G C L M Dr D P<sub>2</sub> Pu, *quod* L solus, *qui* Lachmannus. — Versus 29—40 Catullo tribui, 41—48 Ianuae; vulgo 29. 30 Catullo, ceteri omnes Ianuae tribuuntur.

LXVIII. Hoc carmen cum Froehlichio in duo carmina dividendum esse censeo, quorum prius ad Manlium scriptum est, 1—40, posterius ad Allium. — 11. 30. *Manli* libri et editiones pleraeque, *Mani* Lachmannus de coniectura scripsit, ne *Allius* duo nomina gentilicia haberet. — 29. *Tepefacit* Lachmannus de coniectura, *tepefacit* G C L P<sub>1</sub> D Gu<sub>1</sub>, *tepefecit* M P<sub>2</sub> Guelferb., *tepepescit* Pu Gu<sub>2</sub>, *tepefunt* F, *tepefactet* coniecit Bergkiius.

56. 62. Mutavi interpunctionem. — 65. *Implorata* P<sub>2</sub> Gu<sub>2</sub> M F, *implorate* G C L D Gu<sub>1</sub>, *implorante* Pu, *implorato* P<sub>1</sub>. — 68. *Allius* conieci, *Mallius* P<sub>2</sub> Gu<sub>2</sub>, *Manlius* libri plerique, *Manius* de coniectura scripsit Lachmannus. Corruptela vetustissima, inde orta quod duo carmina in unum coaluerunt: hinc *Allii* nomen

modo obscuratum est [ut vers. 41 *quam fallius in re* C L Pu, *fallius ire* G, *quam fallimus* D Gu<sub>2</sub> M, *quae fallius* Dr, *quam fallius* P<sub>1</sub>, *quam filius* Gu<sub>1</sub>, *qua Manlius in re* F; vers. 49 *in deserto aliis* Dr M D P<sub>2</sub> Pu Gu<sub>1</sub> F, *ali* G C L, *alii* P<sub>1</sub> Gu<sub>2</sub>; vers. 150 *pro multis aliis* libri omnes], modo commutatum cum Manlii nomine, ad quem prius carmen scriptum est, ut hoc loco. — 91. *Quae vetet id* libri omnes, *quae vel et id* conieci, *quae vel sic* h. e. vel *diruta Troia* Bergkius. — 101. *Simul* deest in libris plerisque, interpolatum in P<sub>2</sub> F, *vaga* Pu, *ut undique* Gu<sub>1</sub>. — 139. *Flagrantem quotidiana* libri omnes, *f. continet iram* Santenius, *f. concoquit iram* Lachmannus. At coniecturis carere facile possumus, locum potius lacunosum esse arbitror: post illum versum exciderunt duo versus vel, quod minus probabile videtur, post vers. 140. — 155—158 transposui hoc modo: 157. 158. 155. 156. — 157. *Auctor* conieci, *aufert* libri. — 158. *Bona* C M P<sub>1</sub> P<sub>2</sub> F vulgo, *bona* Gu<sub>2</sub>, *bono* G L Dr D Pu Gu<sub>1</sub>.

LXXI, 1. Dedi corruptam librorum scripturam G C L M Gu<sub>1</sub> Gu<sub>2</sub> P<sub>1</sub> D Pu, *bello* P<sub>2</sub>, *bona* F.

4. *Fato* vulgo de coniectura, *a te* libri, *Ate* h. e. *Ἄτη* coniecit Hauptius quaest. Catull. p. 94.

LXXIII, 4. *Stetque magisque magis* C L M P<sub>1</sub> Dr Gu<sub>1</sub> D P<sub>2</sub> Pu F, *obestque magisque magis* G Gu<sub>2</sub>, margo L, *estque magisque magis* P<sub>1</sub>, *si fit obestque magis* Lachmannus. Bergkius coniecit *stat magis atque magis id mihi* vel *hoc mihi* h. e. in temporum decursu magis magisque id mihi persuasum habeo.

LXXVI, 11. *Teque istinc usque reducis* aliquot editiones, *atque instinctoque r.* Gu<sub>2</sub>, *teque instinctuque reducis* D, *atque instinctoque reducis* G C M Gu<sub>1</sub> P<sub>1</sub> P<sub>2</sub> Pu, *itaque istinc teque reducis* Lachmannus.

LXXV, 1. *Huc* libri omnes praeter Pu, in quo est *nunc*. Scaliger, quem secutus est Lachmannus, hoc carmen cum LXXXVII coniunxit.

LXXVII, 4. *Sic* D Dr Gu<sub>1</sub> margo F, *si* G C L, *mi* P<sub>1</sub> M Pu Gu<sub>2</sub> F vulgo, *me* P<sub>2</sub>, *ei* coniecit Lachmannus. Mutavi interpunctionem.

LXXIX, 4. *Suavia* D Dr Gu<sub>1</sub> Gu<sub>2</sub>, *savia* vulgo.

LXXXII, 4. *Sei* Bergkius, *seu* libri omnes, Lachmannus, *si* vulgo.

LXXXIII, 2. *Haec* Dr, *hec* G D Laurent. Riccard.  $h_{\frac{aa}{o}}$  Gu<sub>2</sub>, *hoc* C L M Gu<sub>1</sub> P<sub>1</sub> P<sub>2</sub> Pu vulgo. — 11. *Posquam* D Bergkiius, *postquam* vulgo.

LXXXVII et LXXV male coniunxit Scaliger, quem Lachmannus secutus est.

LXXXVIII, 7. *Quod* D Dr Gu<sub>2</sub> Pu F, *quo* G C L M P<sub>1</sub> Gu<sub>1</sub> vulgo.

XCI, 5. *Sed neque quod* libri, *sed quod nec* Guarinus, Bergkiius.

XCII, 3. Recte fortasse Froehlichius: *Quia sentio idem: nam deprecor illam.*

XCV, 9. 10 coniunxi cum antecedentibus, disiunxerat Lachmannus. *Phanoclis*] conieci, *sodalis* Avantius, in libris acuna.

XCVII, 3. Sic coniecit Lachmannus. *Nihilo mundius hoc nobisque immundius illud* G C L P<sub>1</sub>, nisi quod *Nilo* est in G, *Ni* est P<sub>1</sub>, *Nihilo mundius hoc nihilo hoc immundius illud* Dr, *Nihilo mundior hoc nihilo immundior, illo* D, *Nihil est mundius hoc nobisque immundius illo* F, *Mundius hoc nihil est nobisque immundius illud* Pu P<sub>2</sub>. — 5. *Delevi est*, quod libri habent post *dentibus*, interpunctionem mutavi. *Dentis hos sesquipedalis* D, *dentis os sesquipedalis* Riccardianus, *dentis sesquipedalis* vel *seseque pedalis* ceteri libri, editiones omnes. — 7. *Diffissus* Stadius ex coniectura, *defessus* libri. — 9—12 coniunxi cum praecedentibus, ut libri et editiones ante Lachmannum.

XCIX, 9. *Contractum*] fortasse contactum.

CI, 7. *In terra hac prisco*] *interea prisco* D P<sub>2</sub> Pu, *interea hoc prisco* G C L, *interea haec pr.* M P<sub>1</sub> F; hinc conieci *in terra hac prisco* i. e. in hac peregrina terra.

CVIII, 1. *Populi arbitrio tua* F Stadius, *populari arbitrio tua* G C L M P<sub>1</sub> Gu<sub>1</sub>, *arbitrio populari tua* Dr Gu<sub>2</sub> P<sub>2</sub> Pu, *arbitrio . . . tua* D, *arbitrio populari* omisso *tua* Lachmannus.

CX, 3. Bergkiius metri causa interpunxit post *promisti*. Idem *Saepe* v. 4 mutavit in *saeva* et Versu 7 coniecit *officiis: efficit* G L Gu<sub>1</sub>, *effecit* C M Gu<sub>2</sub> P<sub>1</sub> Dr P<sub>2</sub> Pu, *effici* Riccardianus, deest in D. Ipse conieci *fictis*.

CXI, 1. *Contentam* G C L D F, *contenta est* P<sub>2</sub> Pu, *contentus* Dr P<sub>1</sub> Lachmannus. — 4. *Concipere* de coniectura inserui, in

libris lacuna, *efficere* insertum M P<sub>2</sub> Pu F. *Fratres* h. e. conso-  
brinos, qui fratrum loco sunt cf. Augustin. de civ. dei 15, 16.

CXIII, 4. *Singula* vulgo, *singulum* libri.

CXV, 1. *Habet* libri, *habes* Lachmannus. — *Noster* Mure-  
tur, *inster* D, *instar* ceteri libri, vulgo. — 5. *Latasque paludes*  
conieci, *altasque paludes* D, *saltusque paludes* Dr P<sub>2</sub> F, *saltusque*  
*paludesque* ceteri libri. *Salsasque paludes* coniecit Bergkiius. —  
8. *Ipsest]* *ipse es* Lachmannus, *ipse et* D Dr, *ipse si* G C L Gu<sub>1</sub> P<sub>1</sub>,  
*ipse est* Gu<sub>2</sub> M P<sub>2</sub> Pu F.

---





Q. VALERII CATULLI

C A R M I N A .

---

VERSUS DOMINI BENEVENUTI DE CAMPEXANIS DE VICENCIA  
DE RESURRECTIONE CATULLI POETAE VERONENSIS.

Ad patriam venio longis a finibus exul.  
Causa mei reditus compatriota fuit,  
Scilicet a calamis, tribuit cui Francia nomen,  
Quique notat turbae praetereuntis iter.  
Quo licet ingenio vestrum celebrate Catullum,  
Cuius sub modio clausa papyrus erat.

Hi versus leguntur in fine G, initio M, P<sub>1</sub>, Gu<sub>1</sub>, Pu, P<sub>2</sub> in  
quo haec verba superscripta sunt: *Hexichum Guarini Veronensis*  
*oratoris clarissimi in libellum Valerii Catulli eius concivis.*

# Q. CATULLI

VERONENSIS

LIBER.

---

## I.

Quoi dono lepidum novum libellum  
Arida modo pumice expolitum?  
Corneli, tibi: namque tu solebas  
Meas esse aliquid putare nugas  
5 Iam tum cum ausus es unus Italorum  
Omne aevum tribus explicare chartis  
Doctis, Iuppiter, et laboriosis.  
Quare habe tibi quicquid hoc libelli,  
Qualecunque quidem . . . . .  
. . . . . patrona virgo,  
10 Plus uno maneat perenne saeclo.

---

## II.

Passer, deliciae meae puellae,  
Quicum ludere, quem in sinu tenere,  
Quoi primum digitum dare adpetenti  
Et acris solet incitare morsus,  
5 Cum desiderio meo nitenti  
Carum nescio quid libet iocari  
Et solatiolum sui doloris,  
\* Credo ut cum gravis acquiescet ardor:  
Tecum ludere sicut ipsa possem  
10 Et tristis animi levare curas!

\*

\*

\*

Tam gratum est mihi quam ferunt puellae  
 Pernici aureolum fuisse malum,  
 Quod zonam soluit diu ligatam.

---

 III.

Lugete, o Veneres Cupidinesque,  
 Et quantum est hominum venustiorum.  
 Passer mortuus est meae puellae,  
 Passer, deliciae meae puellae,  
 5 Quem plus illa oculis suis amabat:  
 Nam mellitus erat suamque norat  
 Ipsam tam bene, quam puella matrem  
 Nec sese a gremio illius movebat,  
 Sed circumsiliens modo huc modo illuc  
 10 Ad solam dominam usque pipilabat.  
 Qui nunc it per iter tenebricosum  
 Illuc, unde negant redire quenquam.  
 At vobis male sit, malae tenebrae  
 Orci, quae omnia bella devoratis:  
 15 'Tam bellum mihi passerem abstulistis.  
 O factum male! io miselle passer,  
 'Tua nunc opera meae puellae  
 Flendo turgiduli rubent ocelli.

---

 IV.

Phaselus ille, quem videtis, hospites,  
 Ait fuisse navium celerrimus,  
 Neque ullius natantis impetum trabis  
 Nequisse praeterire, sive palmulis  
 5 Opus foret volare sive linteo.  
 Et hoc negat minacis Adriatici  
 Negare litus insulasve Cycladas  
 Rhodumque nobilem horridamque Thraciam  
 Propontida trucemve Ponticum sinum,

- 10 Ubi iste post phaselus antea fuit  
 Comata silva: nam Cytorio in iugo  
 Loquente saepe sibilum edidit coma.  
 Amastri Pontica et Cytore buxifer,  
 Tibi haec fuisse et esse cognitissima
- 15 Ait phaselus: ultima ex origine  
 Tuo stetisse dicit in cacumine,  
 Tuo imbuisse palmulas in aequore,  
 Et inde tot per impotentia freta  
 Herum tulisse, laeva sive dextera
- 20 Vocaret aura, sive utrunque Iuppiter  
 Simul secundus incidisset in pedem;  
 Neque ulla vota litoralibus diis  
 Sibi esse facta, cum veniret a marci  
 Novissime hunc ad usque limpídum lacum.
- 25 Sed haec prius fuere: nunc recondita  
 Senet quiete seque dedicat tibi,  
 Gemelle Castor et gemelle Castoris.

## V.

- Vivamus, mea Lesbia, atque amemus,  
 Rumoresque senum severiorum  
 Omnes unius aestimemus assis.  
 Soles occidere et redire possunt:
- 5 Nobis, cum semel occidit brevis lux,  
 Nox est perpetua una dormienda.  
 Da mi basia mille, deinde centum,  
 Dein mille altera, dein secunda centum,  
 Deinde usque altera mille, deinde centum.
- 10 Dein, cum milia multa fecerimus,  
 Conturbabimus illa, ne sciamus,  
 Aut ne quis malus invidere possit,  
 Cum tantum sciat esse basiorum.

## VI.

Flavi, delicias tuas Catullo,  
 Nei sint inlepidae atque inelegantes,

- Velles dicere, nec tacere posses.  
 Verum nescio quid febriculosi  
 5 Scorti diligis: hoc pudet fateri.  
 Nam te non viduas iacere noctes  
 Nequicquam tacitum cubile clamat  
 Sertis ac Syrio fragrans olivo,  
 Pulvinusque peraeque et hic et ille  
 10 Attritus, tremulique quassa lecti  
 Argutatio inambulatioque.  
 \*Nam in ista praevallet nihil tacere.  
 Cur? non tam latera ecfututa pandas,  
 Nei tu quid facias ineptiarum.  
 15 Quare, quicquid habes boni malique,  
 Dic nobis. volo te ac tuos amores  
 Ad caelum lepido vocare versu.

---

 VII.

- Quaeris, quot mihi basiationes  
 Tuae, Lesbia, sint satis superque.  
 Quam magnus numerus Libyssae arenae  
 Laserpiciferis iacet Cyrenis,  
 5 Oraclum Iovis inter aestuosi  
 Et Batti veteris sacrum sepulcrum,  
 Aut quam sidera multa, cum tacet nox,  
 Furtivos hominum vident amores,  
 Tam te basia multa basiare  
 10 Vesano satis et super Catullo est,  
 Quae nec pernumerare curiosi  
 Possint nec mala fascinare lingua.

---

 VIII.

- Miser Catulle, desinas ineptire,  
 Et quod vides perisse perditum ducas.  
 Fulsero quondam candidi tibi soles,  
 Cum ventitabas quo puella ducebat  
 5 Amata nobis quantum amabitur nulla.

- Ibi illa multa tum iocosa fiebant,  
 Quae tu volebas nec puella nolebat.  
 Fulsero vere candidi tibi soles.  
 Nunc iam illa non vult: tu quoque impotens noli  
 10 Nec quae fugit sectare, nec miser vive,  
 Sed obstinata mente perfer, obdura.  
 Vale, puella. iam Catullus obdurat,  
 Nec te requiret nec rogabit invitam:  
 At tu dolebis, cum rogaberis nulla.  
 15 Scceستا, ne te. quae tibi manet vita!  
 Quis nunc te adibit? cui videberis bella?  
 Quem nunc amabis? cuius esse diceris?  
 Quem basiabis? cui labella mordebis?  
 At tu, Catulle, destinatus obdura.

## IX.

- Veranni, omnibus e meis amicis  
 Antistans mihi milibus trecentis,  
 Venistine domum ad tuos Penates  
 Fratresque unanimos senemque matrem?  
 5 Venisti. o mihi nuntii beati!  
 Visam te incolumem audiamque Hiberum  
 Narrantem loca, facta, nationes,  
 Ut mos est tuus, applicansque collum  
 Iocundum os oculosque suaviabor.  
 10 O quantum est hominum beatiorum,  
 Quid me laetius est beatiusve?

## X.

- Varus me meus ad suos amores  
 Visum duxerat e foro otiosum,  
 Scortillum, ut mihi tum repente visum est,  
 Non sane inlepidum neque invenustum.  
 5 Huc ut venimus, incidere nobis  
 Sermones varii, in quibus, quid esset  
 Iam Bithynia, quo modo se haberet,

- Et quonam mihi profuisset aere.  
 Respondi id quod erat, nihil neque ipsis  
 10 Nec praetoribus esse nec cohorti,  
 Cur quisquam caput unctius referret,  
 Praesertim quibus esset irrumator  
 Praetor, non facerent pili cohortem.  
 'At certe tamen,' inquit 'quod illic  
 15 Natum dicitur esse, comparasti  
 Ad lecticam homines.' ego, ut puellae  
 Unum me facerem beatiorem,  
 'Non' inquam 'mihi tam fuit maligne,  
 Ut, provincia quod mala incidisset,  
 20 Non possem octo homines parare rectos.'  
 At mi nullus erat neque hic neque illic,  
 Fractum qui veteris pedem grabati  
 In collo sibi collocare posset.  
 Hic illa, ut decuit cinaediorum,  
 25 'Quaeso' inquit 'mihi, mi Catulle, paulum  
 Istos commoda: nam volo ad Serapim  
 Deferri.' 'mane me' inquit puellae,  
 'Istud quod modo dixeram me habere,  
 Fugit me ratio: meus sodalis  
 30 Cinna est Gaius, is sibi paravit.  
 Verum, utrum illius an mei, quid ad me?  
 Utor tam bene quam mihi pararim.  
 Sed tu insulsa male ac molesta vivis,  
 Per quam non licet esse negligentem.'

---

 XI.

- Furi et Aureli, comites Catulli,  
 Sive in extremos penetrabit Indos,  
 Litus ut longe resonante Eoa  
 Tunditur unda,  
 5 Sive in Hyrcanos Arabesque molles,  
 Seu Sacas sagittiferosque Parthos,  
 Sive quae septemgeminus colorat  
 Aequora Nilus,



- Sive trans altas gradietur Alpes,  
 10 Caesaris visens monimenta magni,  
 Gallicum Rhenum horribilesque ulti-  
       mosque Britannos,  
 Omnia haec, quaecunque feret voluntas  
 Caelitum, temptare simul parati,  
 15 Pauca nuntiate meae puellae  
       Non bona dicta.  
 Cum suis vivat valeatque moechis,  
 Quos simul complexa tenet trecentos,  
 Nullum amans vere, sed identidem omnium  
 20 Ilia rumpens:  
 Nec meum respectet, ut ante, amorem,  
 Qui illius culpa cecidit velut prati  
 Ultimi flos, praetereunte posquam  
       Tactus aratro est.
- 

## XII.

- Marrucine Asini, manu sinistra  
 Non belle uteris in ioco atque vino:  
 Tollis lintea negligentiorum.  
 Hoc salsum esse putas? fugit te, inepte:  
 5 Quamvis sordida res et invenusta est.  
 Non credis mihi? crede Pollioni  
 Fratri, qui tua furta vel talento  
 Mutari velit: est enim leporum  
 Disertus puer ac facetiarum.  
 10 Quare aut hendecasyllabos trecentos  
 Expecta, aut mihi lintheum remitte,  
 Quod me non movet aestimatione,  
 Verum est mnemosynum mei sodalis.  
 Nam sudaria Saetaba ex Hiberis  
 15 Miserunt mihi muneri Fabullus  
 Et Verannius: haec amem necesse est  
 Et Veranniolum meum et Fabullum.
-

## XIII.

- Cenabis bene, mi Fabulle, apud me  
 Paucis, si tibi dii favent, diebus,  
 Si tecum attuleris bonam atque magnam  
 Cenam, non sine candida puella  
 5 Et vino et sale et omnibus cachinnis.  
 Haec si, inquam, attuleris, venuste noster,  
 Cenabis bene: nam tui Catulli  
 Plenus sacculus est aranearum.  
 Sed contra accipies meros amores  
 10 Seu quid suavius elegantiusve est:  
 Nam unguentum dabo, quod meae puellae  
 Donarunt Veneres Cupidinesque,  
 Quod tu cum olfacies, deos rogabis,  
 Totum ut te faciant, Fabulle, nasum.

## XIV.

- Ni te plus oculis meis amarem,  
 Iocundissime Calve, munere isto  
 Odissem te odio Vatiniano:  
 Nam quid feci ego quidve sum locutus,  
 5 Cur me tot male perderes poetis?  
 Isti dii mala multa dent clienti,  
 Qui tantum tibi misit impiorum.  
 Quod si, ut suspicor, hoc novum ac repertum  
 Munus dat tibi Sulla litterator,  
 10 Non est mi male, sed bene ac beate,  
 Quod non dispereunt tui labores.  
 Dii magni, horribilem et sacrum libellum  
 Quem tu scilicet ad tuum Catullum  
 Misti, continuo ut die periret,  
 15 Saturnalibus, optimo dierum!  
 Non non hoc tibi, salse, sic abibit:  
 Nam, si luxerit, ad librariorum  
 Curram scrinia, Caesios, Aquinos,  
 Suffenum omnia colligam venena,  
 20 Ac te his suppliciis remunerabor.

Vos hinc interea (valete) abite  
 Illuc, unde malum pedem attulistis,  
 Saecli incommoda, pessimi poetae.

---

 XIV<sup>b</sup>.

Si qui forte mearum ineptiarum  
 25 Lectores eritis manusque vestras  
 Non horrebitis ammovere nobis,  
 \* \* \*

---

 XV.

Commendo tibi me ac meos amores,  
 Aureli. veniam peto pudentem,  
 Ut, si quicquam animo tuo cupisti,  
 Quod castum expeteres et integellum,  
 5 Conserves puerum mihi pudice,  
 Non dico a populo: nihil veremur  
 Istos, qui in platea modo huc modo illuc  
 In re praetereunt sua occupati:  
 Verum a te metuo tuoque pene  
 10 Infesto pueris bonis malisque.  
 Quem tu qua lubet, ut lubet, moveto  
 Quantum vis, ubi erit foris, paratum:  
 Hunc unum excipio, ut puto, pudenter.  
 Quod si te mala mens furorque vecors  
 15 In tantam impulerit, sceleste, culpam,  
 Ut nostrum insidiis caput lacessas,  
 Ah tum te miserum malique fati,  
 Quem attractis pedibus patente porta  
 Percurrent raphanique mugilesque.

---

 XVI.

Paedicabo ego vos et irrumabo,  
 Aureli pathice et cinaede Furi,  
 Qui me ex versiculis meis putastis,

- Quod sunt molliculi, parum pudicum.  
 5 Nam castum esse decet pium poetam  
 Ipsum, versiculos nihil necesse est,  
 Qui tum denique habent salem ac leporem,  
 Si sunt molliculi ac parum pudici  
 Et quod pruriat incitare possunt,  
 10 Non dico pueris, sed his pilosis,  
 Qui duros nequeunt movere lumbos.  
 Vos, quei milia multa basiorum  
 Legistis, male me marem putatis?  
 Paedicabo ego vos et irrumabo.

## XVII.

- O Colonia, quae cupis ponte ludere magno,  
 Et salire paratum habes, sed vereris inepta  
 Crura ponticuli assulis stantis in redivivis,  
 Ne supinus eat cavaque in palude recumbat;  
 5 Sic tibi bonus ex tua pons libidine fiat,  
 In quo vel Salisubsali sacra suscipiantur:  
 Munus hoc mihi maximi da, Colonia, risus.  
 Quendam municipem meum de tuo volo ponte  
 Ire praecipitem in lutum per caputque pedesque,  
 10 Verum totius ut lacus putidaeque paludis  
 Lividissima maximeque est profunda vorago.  
 Insulsissimus est homo, nec sapit pueri instar  
 Bimuli tremula patris dormientis in ulna.  
 Quoi cum sit viridissimo nupta flore puella  
 15 (Et puella tenellulo delicatior haedo,  
 Asservanda nigerrimis diligentius uvis),  
 Ludere hanc sinit ut lubet, nec pili facit uni,  
 Nec se sublevat ex sua parte, sed velut alnus  
 In fossa Liguri iacet suppernata securi,  
 20 Tantundem omnia sentiens quam si nulla sit usquam,  
 Talis iste meus stupor nil videt, nihil audit,  
 Ipse qui sit, utrum sit an non sit, id quoque nescit.  
 Nunc eum volo de tuo ponte mittere pronum,  
 Si pote stolidum repente excitare veterum

- 25 Et supinum animum in gravi derelinquere caeno,  
 Ferream ut soleam tenaci in voragine mula.

## XXI.

- Aureli, pater essuritionum,  
 Non harum modo, sed quot aut fuerunt  
 Aut sunt aut aliis erunt in annis,  
 Paedicare cupis meos amores.  
 5 Nec clam: nam simul es, iocaris una,  
 Haerens ad latus omnia experiris.  
 Frustra: nam insidias mihi instruentem  
 Tangam te prior irrumatione.  
 Atque id si faceres satur, tacerem:  
 10 Nunc ipsum id doleo, quod essurire  
 Mi meus puer et sitire discet.  
 Quare desine, dum licet pudico,  
 Ne finem facias, sed irrumatus.

## XXII.

- Suffenus iste, Vare, quem probe nosti,  
 Homo est venustus et dicax et urbanus,  
 Idemque longe plurimos facit versus.  
 Puto esse ego illi milia aut decem aut plura  
 5 Perscripta, nec sic ut fit in palimpsesto  
 Relata: chartae regiae, novei libri,  
 Novi umbilici, lora rubra, membrana  
 Directa plumbo, et pumice omnia aequata.  
 Haec cum legas tu, bellus ille et urbanus  
 10 Suffenus unus caprimulgus aut fossor  
 Rursus videtur: tantum abhorret ac mutat.  
 Hoc quid putemus esse? qui modo scurra  
 Aut siquid hac re tritius videbatur,  
 Idem infaceto est infacetior rure,  
 15 Simul poemata attigit, neque idem unquam  
 Aequae est beatus ac poema cum scribit:  
 Tam gaudet in se tamque se ipse miratur.

Nimirum idem omnes fallimur, neque est quisquam,  
 Quem non in aliqua re videre Suffenum  
 20 Possis. suus cuique attributus est error:  
 Sed non videmus, manticae quod in tergo est.

---

 XXIII.

**F**urei, cui neque servus est neque arca  
 Nec cimex neque araneus neque ignis,  
 Verum est et pater et noverca, quorum  
 Dentes vel silicem comesse possunt,  
 5 Est pulchre tibi cum tuo parente  
 Et cum coniuge lignea parentis.  
 Nec mirum: bene nam valetis omnes,  
 Pulchre concoquitis, nihil timetis,  
 Non incendia, non graves ruinas,  
 10 Non facta impia, non dolos veneni,  
 Non casus alios periculorum.  
 Atqui corpora sicciora cornu  
 Aut siquid magis aridum est habetis  
 Sole et frigore et essuritione.  
 15 Quare non tibi sit bene ac beate?  
 A te sudor abest, abest saliva,  
 Mucusque et mala pituita nasi.  
 Hanc ad munditiem adde mundiozem,  
 Quod culus tibi purior salillo est,  
 20 Nec toto decies cacas in anno,  
 Atque id durius est faba et lapillis,  
 Quod tu si manibus teras fricesque,  
 Non unquam digitum inquinare posses.  
 Haec tu commoda tam beata, Furi,  
 25 Noli spèrnere nec putare parvi,  
 Et sestertia quae soles precari  
 Centum desine: nam satis beatu's.

---

 XXIV.

**O** qui flosculus es Iuventiorum,  
 Non horum modo, sed quòt aut fuerunt

- Aut posthac aliis erunt in annis,  
 Mallem divitias Midae dedisses  
 5 Isti, quoi neque servus est neque arca,  
 Quam sic te sineres ab illo amari.  
 'Qui? non est homo bellus?' inquires. est:  
 Sed bello huic neque servus est neque arca.  
 Hoc tu quam lubet abiice elevaque:  
 10 Nec servum tamen ille habet neque arcam.

---

 XXV.

- Cinaede Thalle, mollior cuniculi capillo  
 Vel anseris medullula vel imula auricilla  
 Vel pene languido senis situque araneoso,  
 Idemque Thalle turbida rapacior procella,  
 5 \*Cum diva munerarios ostendit oscitantes,  
 Remitte pallium mihi meum, quod involasti,  
 Sudariumque Saetabum catagraphosque Thynos,  
 Inepte, quae palam soles habere tanquam avita.  
 Quae nunc tuis ab unguibus reglutina et remitte,  
 10 Ne laneum latusculum manusque mollicellas  
 Inusta turpiter tibi flagella conscribillent,  
 Et insolenter aestues velut minuta magno  
 Deprensa navis in mari vesaniente vento.

---

 XXVI.

- Furi, villula nostra non ad Austri  
 Flatus opposita est neque ad Favoni  
 Nec saevi Boreae aut Apeliotae,  
 Verum ad milia quindecim et ducentos.  
 5 O ventum horribilem atque pestilentem!

---

 XXVII.

Minister vetuli puer Falerni  
 Inger mi calices amariores,  
 Ut lex Postumiae iubet magistræ  
 Ebriosa acina ebriosioris.

5 At vos quo lubet hinc abite, lymphae  
 Vini pernicies, et ad severos  
 Migrate: hic merus est Thyonianus.

---

 XXVIII.

Pisonis comites, cohors inanis  
 Aptis sarcinulis et expeditis,  
 Veranni optime tuque mi Fabulle,  
 Quid rerum geritis? satisne cum isto  
 5 Vappa frigoraque et famem tulistis?  
 Ecquidnam in tabulis patet lucelli  
 Expensum, ut mihi, qui meum secutus  
 Praetorem refero datum lucello  
 'O Memmi, bene me ac diu supinum  
 10 Tota ista trabe lentus irrumasti.'  
 Sed, quantum video, pari fuistis  
 Casu: nam nihilo minore verpa  
 Farti estis. pete nobiles amicos.  
 At vobis mala multa dii deaeque  
 15 Dent, obprobria Romulei Remique.

---

 XXIX.

Quis hoc potest videre, quis potest pati,  
 Nisi impudicus et vorax et aleo,  
 Mamurram habere quod Comata Gallia  
 Habebat ante et ultima Britannia?  
 5 Cinaede Romule, haec videbis et feres?  
 Et ille nunc superbus et superfluens  
 Perambulabit omnium cubilia  
 Ut albulus columbus aut Adoneus?  
 Cinaede Romule, haec videbis et feres?  
 10 Es impudicus et vorax et aleo.  
 Eone nomine, imperator unice,  
 Fuisti in ultima occidentis insula,  
 Ut ista vestra diffututa mentula  
 Ducenties comesset aut trecenties?



- 15 Quid est alid sinistra liberalitas?  
 Parum expatravit an parum elluatus est?  
 Paterna prima lancinata sunt bona:  
 Secunda praeda Pontica: inde tertia  
 Iibera, quam scit amnis aurifer Tagus.
- 20 Hunc Galliae timetis et Britanniae.  
 Quid hunc malum fovetis? aut quid hic potest,  
 Nisi uncta devorare patrimonia?  
 Eone nomine urbis, opulentissime  
 Socer, generque, perdidistis omnia?

---

 XXX.

- Alfene inmemor atque unanimis false sodalibus,  
 Iam te nil miseret, dure, tui dulcis amiculi?  
 Iam me prodere, iam non dubitas fallere, perfide?  
 Nec facta impia fallacum hominum caelicolis placent:
- 5 Quae tu negligis, ac me miserum deseris in malis.  
 Eheu quid faciant, dic, homines, cuive habeant fidem?  
 Certe tute iubebas animam tradere, inique, me  
 Inducens in amorem, quasi tuta omnia mi forent.  
 Inde nunc retrahis te ac tua dicta omnia factaque
- 10 Ventos irrita ferre ac nebulas aeras sinis.  
 Si tu oblitus es, at dii meminerunt, meminit Fides,  
 Quae te ut paeniteat postmodo facti faciet tui.

---

 XXXI.

- Paeninsularum, Sirmio, insularumque  
 Ocelle, quascunque in liquentibus stagnis  
 Marique vasto fert uterque Neptunus,  
 Quam te libenter quamque laetus invisio,
- 5 Vix mi ipse credens Thyniam atque Bithynos  
 Liquisse campos et videre te in tuto!  
 O quid solutis est beatius curis,  
 Cum mens onus reponit, ac peregrino  
 Labore fessi venimus larem ad nostrum
- 10 Desideratoque acquiescimus lecto.

Hoc est, quod unum est pro laboribus tantis.  
 Salve, o venusta Sirmio, atque hero gaude:  
 Gaudete vosque, o \* Lydiae lacus undae:  
 Ridete, quicquid est domi cachinnorum.

---

 XXXII.

Amabo, mea dulcis Ipsithilla,  
 Meae deliciae, mei lepores,  
 Iube ad te veniam meridiatum.  
 Et si iusseris illud, adiuvato,  
 5 Nequis liminis obseret tabellam,  
 Neu tibi lubeat foras abire,  
 Sed domi maneas paresque nobis  
 Novem continuas fututiones.  
 Verum, siquid ages, statim iubeto:  
 10 Nam pransus iaceo et satur supinus  
 Pertundo tunicamque palliumque.

---

 XXXIII.

O furum optime balneariorum  
 Vibenni pater, et cinaede fili,  
 (Nam dextra pater inquinatiore,  
 Culo filius est voraciore)  
 5 Cur non exilium malasque in oras  
 Itis, quandoquidem patris rapinae  
 Notae sunt populo, et natis pilosas  
 Fili, non potes asse venditare.

---

 XXXIV.

Dianae sumus in fide  
 Puellae et pueri integri:  
 Dianam pueri integri  
 Puellaeque canamus.  
 5 O Latonia, maximi  
 Magna progenies Iovis,

- Quam mater prope Deliam  
 Deposivit olivam,  
 Montium domina ut fores  
 10 Silvarumque virentium  
 Saltuumque reconditorum  
 Amniumque sonantum.  
 Tu Lucina dolentibus  
 Iuno dicta puerperis,  
 15 Tu potens Trivia et notho es  
 Dicta lumine Luna.  
 Tu cursu, dea, menstruo  
 Metiens iter annuum  
 Rustica agricolae bonis  
 20 Tecta frugibus explēs.  
 Sis quocunque tibi placet  
 Sancta nomine, Romulique,  
 Antiquē ut solita es, bona  
 Sospites ope gentem.

## XXXV.

- Poetae tenero, meo sodali  
 Velim Caecilio, papyre, dicas,  
 Veronam veniat, Novi relinquens  
 Comi moenia Lariumque litus:  
 5 Nam quasdam volo cogitationes  
 Amici accipiat sui meique.  
 Quare, si sapiet, viam vorabit,  
 Quamvis candida milies puella  
 Euntem revocet manusque collo  
 10 Ambas iniiciens roget morari,  
 Quae nunc, si mihi vera nuntiantur,  
 Illum deperit inpotente amore:  
 Nam quo tempore legit incohatam  
 Dindymi dominam, ex eo misellae  
 15 Ignosco tibi, Sapphica puella

Musa doctior: est enim venuste  
Magna Caecilio incohata mater.

---

 XXXVI.

- Annales Volusi, cacata charta,  
Votum solvite pro mea puella:  
Nam sanctae Veneri Cupidinique  
Vovit, si sibi restitutus essem  
5 Desissemque truces vibrare iambos,  
Electissima pessimi poetae  
Scripta tardipedi deo daturam  
Infelicibus ustulanda lignis,  
Et hoc pessima se puella vidit  
10 Iocose lepide vovere divis.  
Nunc, o caeruleo creata ponto,  
Quae sanctum Idalium Surosq̄ue apertos  
Quaeque Ancona Cnidumque arundinosam  
Colis quaeque Amathunta quaeque Golgos  
15 Quaeque Durrachium Adriae tabernam,  
Acceptum face redditumque votum,  
Si non inlepidum neque invenustum est.  
At vos interea venite in ignem,  
Pleni ruris et inficetiarum  
20 Annales Volusi, cacata charta.

---

 XXXVII.

- Salax taberna vosque contubernales,  
A pileatis nona fratribus pila,  
Solis putatis esse mentulas vobis,  
Solis licere, quicquid est puellarum,  
5 Confutuere et putare ceteros hircos?  
An, continenter quod sedetis insulsi  
Centum an ducenti, non putatis ausurum  
Me una ducentos irrumare sessores?  
Atqui putate: namque totius vobis  
10 Frontem tabernae scorpionibus scribam.

- Puella nam mi, quae meo sinu fugit,  
 Amata tantum quantum amabitur nulla,  
 Pro qua mihi sunt magna bella pugnata,  
 Consedit istic. hanc boni beatique  
 15 Omnes amatis, et quidem, quod indignum est,  
 Omnes pusilli et semitarii moechi;  
 Tu praeter omnes une de capillatis,  
 Cuniculosae Celtiberiae fili  
 Egnati, opaca quem bonum facit barba  
 20 Et dens Hibera defricatus urina.

---

 XXXVIII.

- Malest, Cornifici, tuo Catullo,  
 Malest, me hercule! et laboriose,  
 Et magis magis in dies et horas.  
 Quem tu, quod minimum facillimumque est,  
 5 Qua solatus es allocutione?  
 Irascor tibi. sic meos amores?  
 Paulum quid lubet allocutionis,  
 Maestius lacrimis Simonideis.

---

 XXXIX.

- Egnatius, quod candidos habet dentes,  
 Renidet usque quaque. sei ad rei ventum est  
 Subsellium, cum orator excitat fletum,  
 Renidet ille. si ad pii rogum fili  
 5 Lugetur, orba cum flet unicum mater,  
 Renidet ille. quicquid est, ubicunque est,  
 Quodcunque agit, renidet. hunc habet morbum,  
 Neque elegantem, ut arbitror, neque urbanum.  
 Quare monendum te est mihi, bone Egnati.  
 10 Si urbanus esses aut Sabinus aut Tiburs  
 Aut parcus Umber aut obesus Etruscus  
 Aut Lanuvinus ater atque dentatus  
 Aut Transpadanus, ut meos quoque attingam,  
 Aut qui lubet, qui puriter lavit dentes,

- 15 Tamen renidere usque quaque te nollem:  
 Nam risu inepto res ineptior nulla est.  
 Nunc Celtiber es: Celtiberia in terra,  
 Quod quisque minxit, hoc sibi solet mane  
 Dentem atque russam defricare gingivam,  
 20 Ut quo iste vester expolitior dens est,  
 Hoc te amplius bibisse praedicet loti.

---

 XL.

- Quaenam te mala mens, miselle Ravide,  
 Agit praecipitem in meos iambo?  
 Quis deus tibi non bene advocatus  
 Vecordem parat excitare rixam?  
 5 An ut pervenias in ora vulgi?  
 Quid vis? qua lubet esse notus optas?  
 Eris, quandoquidem meos amores  
 Cum longa voluisti amare poena.

---

 XLI.

- Ameana puella defututa  
 Tota milia me decem poposcit,  
 Ista turpiculo puella naso,  
 Decoctoris amica Formiani.  
 5 Propinqui, quibus est puella curae,  
 Amicos medicosque convocate:  
 Non est sana puella. nec rogate,  
 Qualis sit: \* solet et imaginosum.

---

 XLII.

- Adeste, hendecasyllabi, quot estis  
 Omnes undique, quotquot estis omnes.  
 Locum me putat esse moecha turpis  
 Et negat mihi nostra reddituram  
 5 Pugillaria, si pati potestis.  
 Persequamur eam, et reflagitemus.

Quae sit, quaeritis. illa, quam videtis  
 Turpe incedere, mimice ac moleste  
 Ridentem catuli ore Gallicani.

- 10 Circumsistite eam, et reflagitate,  
 'Moecha putida, redde codicillos,  
 Redde, putida moecha, codicillos.'  
 Non assis facis? o lutum, lupanar,  
 Aut si perditius potest quid esse.
- 15 Sed non est tamen hoc satis putandum.  
 Quod si non aliud potest, ruborem  
 Ferreo canis exprimamus ore.  
 Conclamate iterum altiore voce  
 'Moecha putida, redde codicillos,'
- 20 Redde, putida moecha, codicillos,'  
 Sed nil proficimus, nihil movetur.  
 Mutanda est ratio modusque vobis,  
 Siquid proficere amplius potestis,  
 'Pudica et proba, redde codicillos.'

---

 XLIII.

- Salve, nec minimo puella naso  
 Nec bello pede nec nigris ocellis  
 Nec longis digitis nec ore sicco  
 Nec sane nimis elegante lingua,  
 5 Decoctoris amica Formiani.  
 Ten provincia narrat esse bellam?  
 Tecum Lesbia nostra comparatur?  
 O saeculum insapiens et infacetum!

---

 XLIV.

- O** funde noster seu Sabine seu Tiburs,  
 (Nam te esse Tiburtem autumant, quibus non est  
 Cordi Catullum laedere: at quibus cordi est,  
 Quovis Sabinum pignore esse contendunt)
- 5 Sed seu Sabine sive verius Tiburs,  
 Fui libenter in tua suburbana

- Villa malamque pectore expuli tussim,  
 Non inmerenti quam mihi meus venter,  
 Dum sumptuosas appeto, dedit, cenas.  
 10 Nam, Sestianus dum volo esse conviva,  
 Orationem in Antium petito rem  
 Plenam veneni et pestilentiae legi.  
 Hic me gravido frigida et frequens tussis  
 Quassavit usque dum in tuum sinum fugi  
 15 Et me recuravi otioque et urtica.  
 Quare reffectus maximas tibi grates  
 Ago, meum quod non es ulta peccatum.  
 Nec deprecor iam, si nefaria scripta  
 Sesti recepso, quin gravedinem et tussim  
 20 Non mihi, sed ipsi Sestio ferat frigus,  
 Qui tunc vocat me, cum malum librum legi.

---

 XLV.

- Acmen Septumius suos amores  
 Tenens in gremio 'mea' inquit 'Acme,  
 Ni te perdit amo atque amare porro  
 Omnes sum assidue paratus annos  
 5 Quantum qui pote plurimum perire,  
 Solus in Libya Indiaque tosta  
 Caesio veniam obvius leoni.'  
 Hoc ut dixit, Amor sinistra, ut ante,  
 Dextram sternuit approbationem.  
 10 At Acme leviter caput reflectens  
 Et dulcis pueri ebrios ocellos  
 Illo purpureo ore saviata  
 'Sic,' inquit 'mea vita Septumille,  
 Huic uni domino usque serviamus,  
 15 Ut multo mihi maior acriorque  
 Ignis mollibus ardet in medullis.'  
 Hoc ut dixit, Amor sinistra, ut ante,  
 Dextram sternuit approbationem.  
 Nunc ab auspicio bono profecti  
 20 Mutuis animis amant amantur



Unam Septumius misellus Acmen  
 Mavult quam Syrias Britanniasque:  
 Uno in Septumio fidelis Acme  
 Facit delicias libidinesque.

25 Quis ullos homines beatiores  
 Vidit, quis Venerem auspiciorem?

---

 XLVI.

Iam ver egelidos refert tepores,  
 Iam caeli furor aequinoctialis  
 Iocundis Zephyri silescit aureis.  
 Linquantur Phrygii, Catulle, campi  
 5 Nicaeaeque ager uber aestuosae:  
 Ad claras Asiae volemus urbes.  
 Iam mens praetrepidans avet vagari,  
 Iam laeti studio pedes vigescunt.  
 O dulces comitum valetate coetus,  
 10 Longe quos simul a domo profectos  
 Diversae variae viae reportant.

---

 XLVII.

Porci et Socraton, duae sinistrae  
 Pisonis, scabies famesque mundi,  
 Vos Veranniolo meo et Fabullo  
 Verpus praeposuit Priapus ille?  
 5 Vos convivia lauta sumptuose  
 De die facitis? mei sodales  
 Quaerunt in trivio vocationes?

---

 XLVIII.

Mellitos oculos tuos, Iuventi,  
 Siquis me sinat usque basiare,  
 Usque ad milia basiem trecenta,  
 Nec unquam videar satur futurus,  
 5 Non si densior aridis aristis  
 Sit nostrae seges osculationis.

---

## XLIX.

Disertissime Romuli nepotum,  
 Quot sunt quotque fuere, Marce Tulli,  
 Quotque post aliis erunt in annis,  
 Gratias tibi maximas Catullus  
 5 Agit pessimus omnium poeta,  
 Tanto pessimus omnium poeta  
 Quanto tu optimus omnium patronus.

---

## L.

Hesterno, Licini, die otiosi  
 Multum lusimus in meis tabellis,  
 Ut convenerat esse delicatos.  
 Scribens versiculos uterque nostrum  
 5 Ludebat numero modo hoc modo illoc,  
 Reddens mutua per iocum atque vinum.  
 Atque illinc abii tuo lepore  
 Incensus, Licini, facetiisque,  
 Ut nec me miserum cibus iuaret,  
 10 Nec somnus tegetet quiete ocellos,  
 Sed toto indomitus furore lecto  
 Versarer cupiens videre lucem,  
 Ut tecum loquerer, simulque ut essem.  
 At defessa labore membra postquam  
 15 Semimortua lectulo iacebant,  
 Hoc, iocunde, tibi poema feci,  
 Ex quo perspiceres meum dolorem.  
 Nunc audax cave sis, precesque nostras,  
 Oramus, cave despuas, ocelle,  
 20 Ne poenas Nemesis reposcat a te.  
 Est vehemens dea: laedere hanc caveto.

---

## LI.

Ille mi par esse deo videtur,  
 Ille, si fas est, superare divos,

Qui sedens adversus identidem te  
Spectat et audit

- 5 Dulce ridentem, misero quod omnis  
Eripit sensus mihi: nam simul te,  
Lesbia, aspexi, nihil est super mi

.....  
Lingua sed torpet, tenuis sub artus  
10 Flamma demanat, sonitu suopte  
Tintinant aures, gemina teguntur  
Lumina nocte.

\* \* \*

Otium, Catulle, tibi molestum est:  
Otio exultas nimiumque gestis.

- 15 Otium et reges prius et beatas  
Perdidit urbes.

---

LII.

Quid est, Catulle? quid moraris emori?  
Sella in curuli Struma Nonius sedet,  
Per consulatum peierat Vatinius:  
Quid est, Catulle? quid moraris emori?

---

LIII.

- Risi nescio quem modo e corona,  
Qui, cum mirifice Vatiniana  
Meus crimina Calvos explicasset,  
Admirans ait haec manusque tollens,  
5 'Dii magni, salapatium disertum!'

---

LIV.

Othonis caput oppido est pusillum

.....  
.....

- \*Et eri rustice semilauta crura,  
Subtile et leve peditum Libonis.
-

LIV<sup>b</sup>.

Si non omnia displicere vellem  
 5 Tibi et sufficio seni recocto  
       \*                  \*                  \*

Irascere iterum meis iambis  
 Inmerentibus, unice imperator.

## LV.

Oramus, si forte non molestum est,  
 Demostres, ubi sint tuae tenebrae  
 Te campo quaesivimus minore,  
 Te in circo, te in omnibus libellis,  
 5 Te in templo summi Iovis sacrato.  
 In Magni simul ambulatione  
 Femellas omnes, amice, prendi,  
 Quas vultu vidi tamen serenas.  
 Ah vel te sic ipse flagitabam,  
 10 'Camerium mihi, pessimae puellae.'  
 Quaedam inquit nudum reduce . . . .  
 'En hic in roseis latet papillis.'  
 Sed te iam ferre Herculei labos est.  
 23 Non custos si fingar ille Cretum,  
 25 Non Ladas ego pinnipesve Perseus,  
 24 Non si Pegaseo ferar volatu,  
 26 Non Rhesi nivea citaque biga,  
 Adde huc plumipedes volatilesque,  
 Ventorumque simul require cursum:  
 Quos iunctos, Cameri, mihi dicares,  
 30 Defessus tamen omnibus medullis  
 Et multis langoribus peresus  
 Essem te mihi, amice, quaeritando.  
 14 Tanto te in fastu negas, amice?  
 Dic nobis ubi sis futurus, ede  
 Audacter, committe, crede lucei.  
 Num te lacteolae tenent puellae?  
 Si linguam clauso tenes in ore,  
 Fructus proiicies amoris omnes:

- 20 Verbosa gaudet Venus loquella.  
 Vel si vis, licet obseres palatum,  
 Dum vestri sim particeps amoris
- 

## LVI.

- O** rem ridiculam, Cato, et iocosam  
 Dignamque auribus et tuo cachinno.  
 Ride, quicquid amas, Cato, Catullum:  
 Res est ridicula et nimis iocosa.  
 5 Deprendi modo pupulum puellae  
 Trusantem: hunc ego, si placet Dionae,  
 Protelo rigida mea cecidi.
- 

## LVII.

- P**ulchre convenit improbis cinaedis,  
 Mamurrae pathicoque Caesarique.  
 Nec mirum: maculae pares utrisque,  
 Urbana altera et illa Formiana,  
 5 Impressae resident nec eluentur:  
 Morbosi pariter, gemelli utrique  
 Uno in lectulo, erudituli ambo,  
 Non hic quam ille magis vorax adulter,  
 Rivales, socii et puellularum.  
 10 Pulchre convenit improbis cinaedis.
- 

## LVIII.

- C**aeli, Lesbia nostra, Lesbia illa,  
 Illa Lesbia, quam Catullus unam  
 Plus quam se atque suos amavit omnes,  
 Nunc in quadriviis et angiportis  
 5 Glubit magnanimos Remi nepotes.
- 

## LIX.

**B**ononiensis Rufa Rufulum fellat,

Uxor Meneni, saepe quam in sepulcretis  
 Vidistis ipso rapere de rogo cenam,  
 Cum devolutum ex igne prosequens panem  
 5 Ab semiraso tuaderetur ustore.

## LX.

Num te leaena montibus Libystinis  
 Aut Scylla latrans infima inguinum parte  
 Tam mente dura procreavit ac tetra,  
 Ut supplicis vocem in novissimo casu  
 5 Contemptam haberes ah nimis fero corde?

## LXI.

Collis o Heliconii  
 Cultor, Uraniae genus,  
 Qui rapis teneram ad virum  
 Virginem, o Hymenaeae Hymen,  
 5 O Hymen Hymenaeae,

Cinge tempora floribus  
 Suave olentis amaraci,  
 Flammeum cape, laetus huc  
 Huc veni niveo gerens  
 10 Luteum pede soccum,

Excitusque hilari die  
 Nuptialia concinens  
 Voce carmina tinnula  
 Pelle humum pedibus, manu  
 15 Pineam quate taedam.

Namque Vinia Manlio,  
 Qualis Idalium colens  
 Venit ad Phrygium Venus  
 Iudicem, bona cum bona  
 20 Nubet alite virgo,  
 Floridis velut enitens

Myrtus Asia ramulis,  
 Quos Hamadryades deae  
 Ludicrum sibi rosido  
 25 Nutriunt humore.

Quare age huc aditum ferens  
 Perge linquere Thespiæ  
 Rupis Aonios specus,  
 Nympha quæ super irrigat  
 30 Frigerans Aganippe,

Ac domum dominam voca  
 Coniugis cupidam novi,  
 Mentem amore revinciens,  
 Ut tenax hedera huc et huc  
 35 Arborem implicat errans.

Vosque item simul, integrae  
 Virgines, quibus advenit  
 Par dies, agite in modum  
 Dicite 'o Hymenæe Hymen,  
 40 O Hymen Hymenæe,'

Ut lubentius, audiens  
 Se citarier ad suum  
 Munus, huc aditum ferat  
 Dux bonæ Veneris, boni  
 45 Coniugator amoris.

Quis deus magis \* amatis  
 Est petendus amantibus?  
 Quem colent homines magis  
 Caelitum? o Hymenæe Hymen,  
 50 O Hymen Hymenæe.

Te suis tremulus parens  
 Invocat, tibi virgines  
 Zonula soluunt sinus,  
 Te timens cupida novos  
 55 Captat aure maritus.

Tu fero iuveni in manus  
 Floridam ipse puellulam  
 Dedis a gremio suae  
 Matris, o Hymenaeae Hymen,  
 60 O Hymen Hymenaeae.

Nil potest sine te Venus,  
 Fama quod bona comprobet,  
 Commodi capere: at potest  
 Te volente. quis huic deo  
 65 Compararier ausit?

Nulla quit sine te domus  
 Liberos dare, nec parens  
 Stirpe vincier: at potest  
 Te volente. quis huic deo  
 70 Compararier ausit?

Quae tuis careat sacris,  
 Non queat dare praesides  
 Terra finibus: at queat  
 Te volente. quis huic deo  
 75 Compararier ausit?

Claustra pandite ianuae,  
 Virgo ades. viden ut faces  
 Splendidas quatiunt comas?  
 Tardet ingenuus pudor:  
 80 [Quem tamen magis audiens]  
 Flet, quod ire necesse est.

(86) Flere desine. non tibi,  
 Arunculeia, periculum est,  
 Nequa femina pulchrior  
 85 Clarum ab Oceano diem  
 (90) Viderit venientem.

Talis in vario solet  
 Divitis domini hortulo  
 Stare flos hyacinthinus.



90 Sed moraris, abit dies:

*Prodeas, nova nupta.*

Prodeas, nova nupta, si

Iam videtur, et audias

Nostra verba. vide ut faces

95 Aureas quatiunt comas:

*Prodeas, nova nupta.*

Non tuus levis in mala

Deditus vir adultera

Proca turpia persequens

100 A tuis teneris volet

*Secubare papillis,*

Lenta qui velut adsitas

Vitis implicat arbores,

Implicabitur in tuum

105 Complexum. sed abit dies:

*Prodeas, nova nupta.*

.....

.....

O cubile, quod omnibus

110 .....

*Candido pede lecti,*

Quae tuo veniunt hero,

Quanta gaudia, quae vaga

Nocte, quae medio die

115 Gaudeat! sed abit dies:

*Prodeas, nova nupta.*

Tollite, o pueri, faces:

Flammeum video venire.

Ite, concinite in modum

120 'Io Hymen Hymenaeae io,

*Io Hymen Hymenaeae.'*

Ne diu taceat procax

Fescennina locutio,

- Nec nuces pueris neget  
 125 Desertum domini audiens  
       Concubinus amorem.
- Da nuces pueris, iners  
 Concubine: satis diu  
 Lusisti nucibus: lubet  
 130 Iam servire Talassio.  
       Concubine, nuces da.
- Sordebant tibi villicae,  
 Concubine, hodie atque hert;  
 Nunc tuum cinerarius  
 135 Tondet os. miser ah miser  
       Concubine, nuces da.
- Diceris male te a tuis  
 Unguentate glabris marite  
 Abstineres: sed abstine.  
 140 Io Hymen Hymenaeae io,  
       Io Hymen Hymenaeae.
- Scimus haec tibi quae licent  
 Sola cognita: sed marito  
 Ista non eadem licent.  
 145 Io Hymen Hymenaeae io,  
       Io Hymen Hymenaeae.
- Nupta, tu quoque, quae tuus  
 Vir petet, cave ne neges,  
 Ni petitum aliunde eat.  
 150 Io Hymen Hymenaeae io,  
       Io Hymen Hymenaeae.
- En tibi domus ut potens  
 Et beata viri tui,  
 Quae tibi sine fine erit  
 155 (Io Hymen Hymenaeae io,  
       Io Hymen Hymenaeae)  
 Usque dum tremulum movens

Cana tempus anilitas  
Omnia omnibus annuit.

160 Io Hymen Hymenaeae io,  
Io Hymen Hymenaeae.

Transfer omine cum bono  
Limen aureolos pedes,  
Rasilemque subi forem.

165 Io Hymen Hymenaeae io,  
Io Hymen Hymenaeae.

Aspice, unus ut accubans  
Vir tuus Tyrio in toro  
Totus immineat tibi.

170 Io Hymen Hymenaeae io,  
Io Hymen Hymenaeae.

Illi non minus ac tibi  
Pectore uritur intimo  
Flamma, sed penite magis.

175 Io Hymen Hymenaeae io,  
Io Hymen Hymenaeae.

Mitte brachiolum teres,  
Praetextate, puellulae:  
Iam cubile adeat viri.

180 Io Hymen Hymenaeae io,  
Io Hymen Hymenaeae.

Vos unis senibus bonae  
Cognitae bene feminae,  
Collocate puellulam.

185 Io Hymen Hymenaeae io,  
Io Hymen Hymenaeae.

Iam licet venias, marite:  
Uxor in thalamo tibi est  
Ore floridulo nitens,

190 Alba parthenice velut  
Luteumve papaver.

At, marite, (ita me iuvent  
 Caelites) nihilo minus  
 Pulcher es, neque te Venus  
 195 Negligit. sed abit dies:  
 Perge, ne remorare.

Non diu remoratus es,  
 Iam venis. bona te Venus  
 Iuverit, quoniam palam  
 200 Quod cupis capis et bonum  
 Non abscondis amorem.

Ille pulveris Africei  
 Siderumque micantium  
 Subducat numerum prius,  
 205 Qui vostri numerare volt  
 Multa milia Iudei.

Ludite ut lubet, et brevi  
 Liberos date. non decet  
 Tam vetus sine liberis  
 210 Nomen esse, sed indidem  
 Semper ingenerari.

Torquatus volo parvulus  
 Matris e gremio suae  
 Porrigens teneras manus  
 215 Dulce rideat ad patrem  
 Semihiante labello.

Sit suo similis patri  
 Manlio et facile insciis  
 Noscitetur ab omnibus  
 220 Et pudicitiam suae  
 Matris indicet ore.

Talis illius a bona  
 Matre laus genus approbet,  
 Qualis unica ab optima  
 225 Matre Telemacho manet

## Fama Penelopeo.

Claudite ostia, virgines:  
 Lusimus satis. at, bonei  
 Coniuges, bene vivite et  
 230 Munere assidue valentem  
 Exercete iuventam.

## LXII.

## IUVENES.

Vesper adest, iuvenes, consurgite: Vesper Olympo  
 Expectata diu vix tandem lumina tollit.  
 Surgere iam tempus, iam pingues linquere mensas,  
 Iam veniet virgo, iam dicetur hymenaeus.

5 Hymen o Hymenaeae, Hymen ades o Hymenaeae!

## VIRGINES.

Cernitis, innuptae, iuvenes? consurgite contra;  
 Nimirum Oetaeos ostendit noctifer ignes,  
 Sic certest; viden ut perniciouser exilueret?  
 Non temere exilueret, canent quod vincere par est.

10 Hymen o Hymenaeae, Hymen ades o Hymenaeae!

## IUVENES.

Non facilis nobis, aequales, palma parata est,  
 Adspicite, innuptae secum ut meditata requirunt.  
 Non frustra meditantur, habent memorabile quod sit,  
 Nec mirum, penitus quae tota mente laborent.

15 Nos alio mentes, alio divisimus aures,  
 Iure igitur vincemur, amat victoria curam.  
 Quare nunc animos saltem committite vestros,  
 Dicere iam incipient, iam respondere decebit.

Hymen o Hymenaeae, Hymen ades o Hymenaeae.

## VIRGINES.

20 **H**espere, qui caelo fertur crudelior ignis?  
 Qui natam possis complexu avellere matris,  
 Complexu matris retinentem avellere natam  
 Et iuveni ardenti castam donare puellam.  
 Quid faciunt hostes capta crudelius urbe?

25 Hymen ò Hymenaeae, Hymen ades o Hymenaeae!

## IUVENES.

Hespere, qui caelo lucet iocundior ignis?  
 Qui desponsa tua firmes connubia flamma,  
 Quae pepigere viri, pepigerunt ante parentes  
 Nec iunxere prius quam se tuus extulit ardor.  
 30 Quid datur a divis felici optatius hora?

Hymen o Hymenaeae, Hymen ades o Hymenaeae!

## VIRGINES.

Hesperus e nobis, aequales, abstulit unam  
 .....  
 .....  
 Namque tuo adventu vigilat custodia semper  
 .....

Hymen o Hymenaeae, Hymen ades o Hymenaeae!

## IUVENES.

.....  
 Nocte latent fures, quos idem saepe revertens,  
 35 Hespere, mutato comprehendis nomine eosdem.  
 At libet innuptis ficto te carpere questu.  
 Quid tum, si carpunt, tacita quem mente requirunt?

Hymen o Hymenaeae, Hymen ades o Hymenaeae!

## VIRGINES.

Ut flos in septis secretus nascitur hortis,  
 40 Ignotus pecori, nullo contusus aratro,  
 Quem mulcent aurae, firmat sol, educat imber  
 .....

Multi illum pueri, multae optavere puellae:

Idem cum tenui carptus defloruit ungui,  
Nulli illum pueri, nullae optavere puellae:

- 45 Sic virgo, dum intacta manet, dum cara suis est;  
Cum castum amisit polluto corpore florem,  
Nec pueris iucunda manet, nec cara puellis.

Hymen o Hymenaeae, Hymen ades o Hymenaeae!

IUVENES.

Ut vidua in nudo vitis quae nascitur arvo

- 50 Nunquam se extollit, nunquam mitem educat uvam,  
Sed tenerum prono deflectens pondere corpus  
Iam iam contingit summum radice flagellum,  
Hanc nulli agricolae, nulli coluere iuveni:

At si forte eadem est ulmo coniuncta marito,

- 55 Multi illam agricolae, multi accoluere iuveni:  
Sic virgo dum intacta manet, dum inculta senescit;  
Cum par connubium maturo tempore adepta est,  
Cara viro magis et minus est invisae parenti.

At tu ne pugna cum tali coniuge virgo,

- 60 Non aequom est pugnare, pater cui tradidit ipse,  
Ipse pater cum matre, quibus parere necesse est.

Virginitas non tota tua est, ex parte parentum est,  
Tertia pars patrist, pars est data tertia matri,  
Tertia sola tua est: noli pugnare duobus,

- 65 Qui genero sua iura simul cum dote dederunt.

Hymen o Hymenaeae, Hymen ades o Hymenaeae!

---

LXIII.

Super alta vectus Attis celeri rate maria  
Phrygium ut nemus citato cupide pede tetigit  
Adiitque opaca silvis redimita loca deae,

- Stimulatus ibi furenti rabie, vagus animis,  
 5 Devolvit ile acuto sibi pondere silicis.  
 Itaque ut relictâ sensit sibi membra sine viro,  
 Etiam recente terrae sola sanguine maculans  
 Niveis citata cepit manibus leve typanum,  
 Typanum, tubam Cybebes, tua, mater, initia,  
 10 Quatiensque terga tauri teneris cava digitis  
 Canere haec suis adorta est tremebunda comitibus.  
 'Agite ite ad alta, Gallae, Cybeles nemora simul,  
 Simul ite, Dindymenae dominae vaga pecora,  
 Aliena quae petentes velut exules loca  
 15 Sectam meam executae duce me mihi comites  
 Rapidum salum tulistis truculentaque pelage  
 Et corpus evirastis Veneris nimio odio,  
 Hilarate aere citatis erroribus animum.  
 Mora tarda mente cedat: simul ite, sequimini  
 20 Phrygiam ad domum Cybebes, Phrygia ad nemora deae,  
 Ubi cymbalum sonat vox, ubi tympana reboant,  
 Tibicen ubi canit Phryx curvo grave calamo,  
 Ubi capita Maenades vi iaciunt ederigeræ,  
 Ubi sacra sancta acutis ululatus agitant,  
 25 Ubi suevit illa divae volitare vaga cohors,  
 Quo nos decet citatis celerare tripudiis.  
 Simul haec comitibus Attis cecinit notha mulier,  
 Thiasus repente linguis strepitantibus ululat,  
 Leve typanum remugit, cava cymbala recrepant,  
 30 Viridem citus adit Idam properante pede chorus.  
 Furibunda simul anhelans vaga vadit animam agens  
 Comitata tympano Attis per opaca nemora dux,  
 Veluti iuvenca vitans onus indomita iugi:  
 Rapidae duces sequuntur Gallae properipedem.  
 35 Itaque, ut domum Cybebes tetigere lassulae,  
 Nimio e labore somnum capiunt sine Cerere.  
 Piger his labante langore oculos sopor operit:  
 Abit in quiete molli rabidus furor animi.  
 Sed ubi oris aurei Sol radiantibus oculis  
 40 Lustravit aethera album, sola dura, mare ferum,  
 Populitque noctis umbras vegetis sonipedibus,



- Ibi Somnus excitam Attin fugiens citus abiit:  
 Trepidante eum recepit dea Pasithea sinu.  
 Ita de quiete molli rapida sine rabie
- 45 Simul ipse pectore Attis sua facta recoluit,  
 Liquidaque mente vidit sine queis ubique foret,  
 Animo aestuante rusum reditum ad vada tetulit.  
 Ibi maria vasta visens lacrimantibus oculis,  
 Patriam allocuta maestast ita voce miseriter.
- 50 'Patria o mei creatrix, patria o mea genetrix,  
 Ego quam miser relinquens, dominos ut herifugae  
 Famuli solent, ad Idae tetuli nemora pedem,  
 Ut aput nivem et ferarum gelida stabula forem  
 Et earum omnia adirem furibunda latibula,
- 55 Ubinam aut quibus locis te positam, patria, reor?  
 Cupit ipsa pupula ad te sibi dirigere aciem,  
 Rabie fera carens dum breve tempus animus est.  
 Egone a mea remota haec ferar in nemora domo?  
 Patria, bonis, amicis, genitoribus abero?
- 60 Abero foro, palaestra, stadio et gymnasiis?  
 Miser ah miser, querendum est etiam atque etiam  
 animei.
- Quod enim genus figuraest, ego non quod habuerim?  
 Ego mulier, ego adolescens, ego ephebus, ego puer,  
 Ego gymnasi fui flos, ego eram decus olei:
- 65 Mihi ianuae frequentes, mihi limina tepida,  
 Mihi floridis corollis redimita domus erat,  
 Linquendum ubi esset orto mihi Sole cubiculum.  
 Ego nunc deum ministra et Cybeles famula ferar?  
 Ego Maenas, ego mei pars, ego vir sterilis ero?
- 70 Ego viridis algida Idae nive amicta loca colam?  
 Ego vitam agam sub altis Phrygiae columinibus,  
 Ubi cerva silvicultrix, ubi aper nemorivagus?  
 Iam iam dolet quod egi, iam iamque paenitet.  
 Roseis ut huic labellis sonus editus abiit,
- 75 Geminas matris ad aures nova nuntia referens,  
 Ibi vincta iuga resolvens Cybele leonibus  
 Laevumque pecoris hostem stimulans ita loquitur.  
 'Agedum' inquit 'age ferox i, face ut hunc furor agitet,

- Face uti furoris ictu reditum in nemora ferat,  
 80 Mea libere nimis qui fugere imperia cupit.  
 Age caede terga cauda, tua verbera patere,  
 Face cuncta mugienti fremitu loca retonent,  
 Rutilam ferox torosa cervice quate iubam.  
 Ait haec minax Cybebe religatque iuga manu.  
 85 Ferus ipse sese adhortans rapidum incitat animo,  
 Vadit, fremit, refringit virgulta pede vago.  
 At ubi humida albicantis loca litoris adiit,  
 Tenerumque vidit Attin prope marmora pelagi,  
 Facit impetum: ille demens fugit in nemora fera:  
 90 Ibi semper omne vitae spatium famula fuit.  
 Dea, magna dea, Cybebe, dea, domina Dindymeï,  
 Procul a mea tuus sit furor omnis, hera, domo:  
 Alios age incitatos, alios age rabidos.

---

 LXIV.

- Peliaco quondam prognatae vertice pinus  
 Dicuntur liquidas Neptuni nasse per undas  
 Phasidos ad fluctus et fines Aetaeos,  
 Cum lecti iuvenes, Argivae robora pubis,  
 5 Auratam optantes Colchis avertere pellem  
 Ausi sunt vada salsa cita decurrere puppi,  
 Caerula verrentes abiegnis aequora palmis.  
 Diva quibus retinens in summis urbibus arces  
 Ipsa levi fecit volitantem flamine currum,  
 10 Pinea coniungens inflexae texta carinae.  
 Illa rudem cursu prima imbuit Amphitriten.  
 Quae simul ac rostro ventosum proscidit aequor,  
 Tortaque remigio spumis incanduit unda,  
 Emergere freti candenti e gurgite vultus  
 15 Aequareae monstrum Nereides admirantes.  
 Illa, atque haud alia, viderunt luce marinas  
 Mortales oculis nudato corpore Nymphas  
 Nutricum tenus extantes e gurgite cano.  
 Tum Thetidis Peleus incensus fertur amore,  
 20 Tum Thetis humanos non despexit hymenaeos,

- Tum Thetidi pater ipse iugandum Pelea sanxit.  
 O nimis optato saeculorum tempore nati  
 Heroes, salvete, deum genus, o bona matrum  
 Progenies, salvete iterum . . . . .  
 Vos ego saepe meo vos carmine conpellabo,  
 25 Teque adeo eximie taedis felicibus aucte  
 Thessaliae columen Peleu, cui Iuppiter ipse,  
 Ipse suos divum genitor concessit amores.  
 Tene Thetis tenuit pulcherrima Nereine?  
 Tene suam Tethys concessit ducere neptem,  
 30 Oceanusque, mari totum qui amplectitur orbem?  
 Quae simul optatae finito tempore luces  
 Advenere, domum conventu tota frequentat  
 Thessalia, oppletur laetanti regia coetu:  
 Dona ferunt prae se, declarant gaudia vultu.  
 35 Deseritur Cieros, relinquunt Phthiotica tempe,  
 Crannonisque domos ac moenia Larisaea,  
 Pharsalum coeunt, Pharsalia tecta frequentant.  
 Rura colit nemo, mollescunt colla iuvençis,  
 Non humilis curvis purgatur vinea rastris,  
 40 Non glebam pronò convellit vomere taurus,  
 Non falx attenuat frondatorum arboris umbram,  
 Squalida desertis rubigo infertur aratris.  
 Ipsius at sedes, quacunq;e opulenta recessit  
 Regia, fulgenti splendent auro atque argento.  
 45 Candet ebur soliis, collucent pocula mensae,  
 Tota domus gaudet regali splendida gaza.  
 Pulvinar vero divae geniale locatur  
 Sedibus in mediis, Indo quod dente politum  
 Tincta tegit roseo conchyli purpura fuco.  
 50 Haec vestis priscis hominum variata figuris  
 Heroum mira virtutes indicat arte.  
 Namque fluentisono prospectans litore Diae  
 Thesea cedentem celeri cum classe tuetur  
 Indomitos in corde gerens Ariadna furores,  
 55 Necdum etiam sese quae visit visere credit,  
 Ut pote fallaci quae tum primum excita somno  
 Desertam in sola miseram se cernat arena.

- Inmemor at iuvenis fugiens pellit vada remis  
 Irrita ventosae linquens promissa procellae.
- 60 Quem procul ex alga maestis Minois ocellis,  
 Saxea ut effigies bacchantis, prospicit, eheu,  
 Prospicit et magnis curarum fluctuat undis,  
 Non flavo retinens subtilem vertice mitram,  
 Non contacta levi velatum pectus amictu,
- 65 Non tereti strophio lactentis vincta papillas,  
 Omnia quae toto delapsa e corpore passim  
 Ipsius ante pedes fluctus salis alludebant.  
 Sic neque tum mitrae neque tum fluitantis amictus  
 Illa vicem curans toto ex te pectore, Theseu,
- 70 Toto animo, tota pendebat perdita mente.  
 Ah misera, assiduus quam luctibus externavit  
 Spinosas Erycina serens in pectore curas  
 Illa tempestate, ferox quo ex tempore Theseus  
 Egressus curvis e litoribus Piraei
- 75 Attigit iniusti regis Gortynia tecta.  
 Nam perhibent olim crudeli peste coactam  
 Androgeoneae poenas exolvere caedis  
 Electos iuvenes simul et decus innuptarum  
 Cecropiam solitam esse dapem dare Minotauro.
- 80 Quis angusta malis cum moenia vexarentur,  
 Ipse suum Theseus pro caris corpus Athenis  
 Proicere optavit potius quam talia Cretam  
 Funera Cecropiae nec funera portarentur,  
 Atque ita nave levi nitens ac lenibus auris
- 85 Magnanimum ad Minoa venit sedesque superbas.  
 Hunc simul ac cupido conspexit lumine virgo  
 Regia, quam suavis expirans castus odores  
 Lectulus in molli complexu matris alebat,  
 Quales Eurotae progignunt flumina myrtus
- 90 Aurave distinctos educit verna colores,  
 Non prius ex illo flagrantia declinavit  
 Lumina, quam cuncto concepit corpore flammam  
 Funditus atque imis exarsit tota medullis.  
 Heu misere exagitans immiti corde furores
- 95 Sancte puer, curis hominum qui gaudia misces,

Quaeque regis Golgos quaeque Idalium frondosum,  
 Qualibus incensam iactastis mente puellam  
 Fluctibus in flavo saepe hospite suspirantem!  
 Quantos illa tulit languenti corde timores!  
 00 Quanto saepe magis fulgore expalluit auri!  
 Cum saevum cupiens contra contendere monstrum  
 Aut mortem oppeteret Theseus aut praemia laudis.  
 Non ingrata tamen frustra munuscula divis  
 Promittens tacito suscepit vota labello.

05 Nam velut in summo quatientem brachia Tauro  
 Quercum aut conigeram sudanti cortice pinum  
 Indomitum turben contorquens flamine robur  
 Eruit (illa procul radicitus exturbata  
 Prona cadit, lateque et cominus omnia frangens),  
 10 Sic domito saevum prostravit corpore Theseus  
 . . . . .

Nequicquam vanis iactantem cornua ventis.

Inde pedem sospes multa cum laude reflexit

Errabunda regens tenui vestigia filo,

Ne labyrintheis e flexibus egredientem

15 Tecti frustraretur inobservabilis error.

Sed quid ego a primo digressus carmine plura

Commemorem, ut linquens genitoris filia vultum,

Ut consanguineae complexum, ut denique matris,

Quae misera in gnata deperdita laetabatur,

20 Omnibus his Thesei dulcem praeoptarit amorem,

Aut ut vecta ratis spumosa ad litora Diae,

\* Aut ut eam devinctam lumina somno

Liquerit immemori discedens pectore coniunx?

Saepe illam perhibent ardenti corde furentem

25 Clarisonas imo fudisse e pectore voces,

Ac tum praeruptos tristem conscendere montes,

Unde aciem in pelagi vastos protenderet aestus,

Tum tremuli salis adversas procurrere in undas

Mollia nudatae tollentem tegmina surae,

30 Atque haec extremis maestam dixisse querelis,

Frigidulos udo singultus ore cientem.

‘Siccine me patriis avectam, perfide, ab oris,

- Consitus oblito dimisit pectore cuncta,  
 Quae mandata prius constanti mente tenebat,  
 210 Dulcia nec maesto sustollens signa parenti  
 Sospitem Erechtheum se ostendit visere portum.  
 Namque ferunt olim, classi cum moenia divae  
 Linquentem gnatum ventis concrederet Aegeus,  
 Talia complexum iuveni mandata dedisse.
- 215 'Gnate mihi longa iocundior unice vita,  
 Gnate, ego quem in dubios cogor dimittere casus,  
 Reddite in extrema nuper mihi fine senectae,  
 Quandoquidem fortuna mea ac tua fervida virtus  
 Eripit invito mihi te, cui languida nondum
- 220 Lumina sunt gnati cara saturata figura,  
 Non ego te gaudens laetanti pectore mittam,  
 Nec te ferre sinam fortunae signa secundae,  
 Sed primum multas expromam mente querelas,  
 Canitiem terra atque infuso pulvere foedans,
- 225 Inde infecta vago suspendam lintea malo,  
 Nostros ut luctus nostraeque incendia mentis  
 Carbasus obscurata decet ferrugine Hibera.  
 Quod tibi si sancti concesserit incola Itoni,  
 Quae nostrum genus ac sedes defendere Erechthei
- 230 Annuit, ut tauri respergas sanguine dextram,  
 Tum vero facito ut memori tibi condita corde  
 Haec vigeant mandata, nec ulla oblitteret aetas,  
 Ut simul ac nostros invisent lumina collis,  
 Funestam antennae deponant undique vestem,
- 235 Candidaque intorti sustollant vela rudentes,  
 Quam primum cernens ut laeta gaudia mente  
 Agnoscam, cum te reducem aetas prospera sistet.  
 Haec mandata prius constanti mente tenentem  
 Thesea ceu pulsae ventorum flamine nubes
- 240 Aerium nivei montis liquere cacumen.  
 At pater, ut summa prospectum ex arce petebat,  
 Anxia in assiduos absumens lumina fletus,  
 Cum primum inflati conspexit lintea veli,  
 Praecipitem sese scopulorum e vertice iecit,
- 245 Amissum credens immiti Thesea fato.

- Sic funesta domus ingressus tecta paterna  
 Morte ferox Theseus qualem Minoae luctum  
 Obtulerat mente inmemori talem ipse recepit.  
 Quae tamen aspectans cedentem maesta carinam  
 250 Multiplices animoolvebat saucia curas.  
 At parte ex alia florens volitabat Iacchus  
 Cum thiaso Satyrorum et Nysigenis Silenis,  
 Te quaerens, Ariadna, tuoque incensus amore.  
 . . . . .  
 Quae tum alacres passim lymphata mente furebant  
 255 Euhoe bacchantes, euhoe capita inflectentes.  
 Harum pars tecta quatiebant cuspide thyrsos,  
 Pars e divulso iactabant membra iuvenco,  
 Pars sese tortis serpentibus incingebant,  
 Pars obscura cavis celebrabant orgia cistis,  
 260 Orgia, quae frustra cupiunt audire profani,  
 Plangebant aliae proceris tympana palmis  
 Aut tereti tenuis tinnitus aere ciebant,  
 Multis raucisonos efflabant cornua bombos  
 Barbaraque horribili stridebat tibia cantu.  
 265 Talibus amplifice vestis decorata figuris  
 Pulvinar complexa suo velabat amictu.  
 Quae postquam cupide spectando Thessala pubes  
 Expleta est, sanctis coepit decedere divis.  
 Hic, qualis flatu placidum mare matutino  
 270 Horrificans Zephyrus proclivas incitat undas  
 Aurora exoriente vagi sub limina Solis,  
 Quae tarde primum clementi flamine pulsae  
 Procedunt leviterque sonant plangore cachinni,  
 Post vento crescente magis magis increbrescunt  
 275 Purpureaque procul nantes a luce refulgent,  
 Sic tum ibi vestibuli linquentes regia tecta  
 Ad se quisque vago passim pede discedebant.  
 Quorum post abitum princeps e vertice Pelei  
 Advenit Chiron portans silvestria dona:  
 280 Nam quotcunque ferunt campi, quot Thessala magnis  
 Montibus ora creat, quot propter fluminis undas  
 Aura parit flores tepidi fecunda Favoni,  
 CATULLUS.

- Hos in distinctis plexos tulit ipse corollis,  
 Quo permulsa domus iucundo risit odore.  
 285 Confestim Peneios adest, viridantia Tempe,  
 Tempe, quae silvae cingunt super impendentes,  
 \* Minosim linquens doris celebranda choreis,  
 Non vacuos: namque ille tulit radicitus altas  
 Fagos ac recto proceras stipite laurus,  
 290 Non sine nutanti platano lentaque sorore  
 Flammati Phaethontis et aëria cupressu.  
 Haec circum sedes late contexta locavit,  
 Vestibulum ut molli velatum fronde vireret.  
 Post hunc consequitur sollerti corde Prometheus,  
 295 Extenuata gerens veteris vestigia poenae,  
 Quam quondam silici restrictus membra catena  
 Persolvit pendens e verticibus praeruptis.  
 Inde pater divum sancta cum coniuge natisque  
 Advenit caelo, te solum, Phoebe, relinquens  
 300 Unigenamque simul cultricem montibus Idri:  
 Pelea nam tecum pariter soror aspernata est  
 Nec Thetidis taedas voluit celebrare iugalis.  
 Qui posquam niveis flexerunt sedibus artus,  
 Large multiplici constructae sunt dape mensae,  
 305 Cum interea infirmo quatientes corpora motu  
 Veridicos Parcae coeperunt edere cantus.  
 His corpus tremulum complectens undique vestis  
 Candida purpurea talos incinxerat ora,  
 At roseo niveae residebant vertice vittae,  
 310 Aeternumque manus carpebant rite laborem.  
 Laeva colum molli lana retinebat amictum,  
 Dexterâ tum leviter deducens fila supinis  
 Formabat digitis, tum prono in pollice torquens  
 Libratum tereti versabat turbine fusum,  
 315 Atque ita decerpens aequabat semper opus dens,  
 Laneaque aridulis haerebant morsa labellis,  
 Quae prius in levi fuerant extantia filo:  
 Ante pedes autem candentis mollia lanæ  
 Vellera virgati custodibant calathisci.  
 320 Hæc tum clarisona vellentes vellera voce



Talia divino fuderunt carmine fata,  
Carmine, perfidiae quod post nulla arguet aetas.

O decus eximium magnis virtutibus augens,  
Emathiae tutamen opis, clarissime nato,  
325 Accipe, quod laeta tibi pandunt luce sorores,  
Veridicum oraclum. sed vos, quae fata sequuntur,  
Currite ducentes subtegmina, currite, fusi.

Adveniet tibi iam portans optata maritis  
Hesperus, adveniet fausto cum sidere coniunx,  
330 \*Quae tibi flexo animo mentis perfundat amorem  
Languidulosque paret tecum coniungere somnos  
Levia substernens robusto brachia collo.  
Currite ducentes subtegmina, currite, fusi.

Nulla domus tales unquam contexit amores,  
335 Nullus amor tali coniunxit foedere amantes,  
Qualis adest Thetidi, qualis concordia Peleo.  
Currite ducentes subtegmina, currite, fusi.

Nascetur vobis expers terroris Achilles,  
Hostibus haud tergo, sed forti pectore notus,  
340 Qui persaepe vago victor certamine cursus  
Flammea praevertet celeris vestigia cervae.  
Currite ducentes subtegmina, currite, fusi.

Non illi quisquam bello se conferet heros,  
Cum Phrygii Teucro manabunt sanguine campi  
345 Troicaque obsidens longinquo moenia bello  
Periuri Pelopis vastabit tertius heres.  
Currite ducentes subtegmina, currite, fusi.

Illius egregias virtutes claraque facta  
Saepe fatebuntur gnatorum in funere matres,  
350 Cum in cinerem canos solvent a vertice crines  
Putridaque infirmis variabunt pectora palmis.  
Currite ducentes subtegmina, currite, fusi.

Namque velut densas praecerpens cultor aristas  
Sole sub ardenti flaventia demetit arva,

355 Troiugenum infesto prosternens corpora ferro

Currite ducentes subtegmina, currite, fusi.

Testis erit magnis virtutibus unda Scamandri,  
Quae passim rapido diffunditur Hellesponto,  
Cuius iter caesis angustans corporum acervis

360 Alta tepefaciet permixta flumina caede.

Currite ducentes subtegmina, currite, fusi.

Denique testis erit morti quoque reddita praeda,  
Cum terrae ex celso coacervatum aggere bustum  
Excipiet niveos percussae virginis artus.

365 Currite ducentes subtegmina, currite, fusi.

Nam simul ac fessis dederit fors copiam Achivis  
Urbis Dardaniae Neptunia solvere vincla,  
Alta Polyxenia mutescunt caede sepulcra,  
Quae, velut ancipiti succumbens victima ferro,

370 Proiciet truncum summisso poplite corpus.

Currite ducentes subtegmina, currite, fusi.

Quare agite optatos animi coniungite amores.  
Accipiat coniunx felici foedere divam,  
Dedatur cupido iam dudum nupta marito.

375 Currite ducentes subtegmina, currite, fusi.

Nam illam nutrix orienti luce revisens  
Hesterno collum poterit circumdare filo,  
[Currite ducentes subtegmina, currite, fusi]  
Anxia nec mater discordis maesta puellae

380 Secubitu caros mittet sperare nepotes.

Currite ducentes subtegmina, currite, fusi.

Talia praefantes quondam felicia Pelei  
Carmina divino cecinerunt pectore Parcae.  
Praesentes namque ante domos invisere castas

385 Heroum et sese mortali ostendere coetu

Caelicolae nondum sprete pietate solebant.  
Saepe pater divum templo in fulgente revisens,  
Annua dum festis venissent sacra diebus,

- Conspexit terra centum procumbere tauros.  
 390 Saepe vagus Liber Parnasi vertice summo  
 Thyiadas effusis euantis crinibus egit,  
 Cum Delphi tota certatim ex urbe ruentes  
 Acciperent laeti divum fumantibus aris.  
 Saepe in letifero belli certamine Mavors  
 395 Aut rapidi Tritonis hera aut Rhamnusia virgo  
 Armatas hominum est praesens hortata catervas.  
 Sed postquam tellus scelere est imbuta nefando,  
 Iustitiamque omnes cupida de mente fugarunt,  
 Perfudere manus fraterno sanguine fratres,  
 400 Destitit extinctos natus lugere parentes,  
 Optavit genitor primaevi funera nati,  
 Libera ut innuptae poteretur flore novercae,  
 Ignaro mater substernens se impia nato  
 Impia non verita est divos scelerare parentes,  
 405 Omnia fanda nefanda malo permixta furore  
 Iustificam nobis mentem avertere deorum.  
 Quare nec talis dignantur visere coetus,  
 Nec se contingi patiuntur lumine claro.

## LXV.

- Etsi me assiduo confectum cura dolore  
 Sevocat a doctis, Ortale, virginibus,  
 Nec potis est dulcis Musarum expromere fetus  
 Mens animi, (tantis fluctuat ipsa malis:  
 5 Namque mei nuper Lethaeo gurgite fratris  
 Pallidulum manans alluit unda pedem,  
 Troia Rhoeteo quem subter litore tellus  
 Ereptum nostris obterit ex oculis.  
 \*Alloquar, audiero nunquam tua loquentem,  
 10 Nunquam ego te, vita frater amabilior,  
 Aspiciam posthac. at certe semper amabo,  
 Semper maesta tua carmina morte canam,  
 Qualia sub densis ramorum concinit umbris  
 Daulias absumpti fata gemens Itylei)  
 15 Sed tamen in tantis maeroribus, Ortale, mitto

Haec expressa tibi carmina Battiadae,  
 Ne tua dicta vagis nequicquam credita ventis  
 Effluxisse meo forte putes animo.

---

 LXV<sup>b</sup>.

\*                      \*  
    \*

Ut missum sponsi furtivo munere malum  
 Procurrit casto virginis e gremio,  
 Quod miserae oblitae molli sub veste locatum,  
 Dum adventu matris prosilit, excutitur:  
 Atque illud prono praeceps agitur decursu,  
 Huic manat tristi conscius ore rubor.

---

 LXVI.

Omnia qui magni dispexit lumina mundi,  
 Qui stellarum ortus comperit atque obitus,  
 Flammeus ut rapidi solis nitor obscuretur,  
 Ut cedant certis sidera temporibus,  
 5 Ut Triviam furtim sub Latmia saxa relegans  
 Dulcis amor gyro devocet aereo,  
 Idem me ille Conon caelesti numine vidit  
 E Beroniceo vertice caesariem  
 Fulgentem clare, quam multis illa dearum  
 10 Levia protendens brachia pollicita est,  
 Qua rex tempestate novo auctus hymenaeo  
 Vastatum finis iverat Assyrios,  
 Dulcia nocturnae portans vestigia rixae,  
 Quam de virgineis gesserat exuviis.  
 15 Estne novis nuptis odio Venus? anne parentum  
 Frustrantur falsis gaudia lacrimulis,  
 Ubertim thalami quas intra limina fundunt?  
 Non, ita me divi, vera gemunt, iuerint.  
 Id mea me multis docuit regina querelis  
 20 Invisente novo praelia torva viro.  
 At tu non orbum luxti deserta cubile,  
 Sed fratris cari flebile discidium?  
 Cum penitus maestas exedit cura medullas!

- Ut tibi tunc toto pectore sollicitae  
 25 Sensibus ereptis mens excidit! at te ego certe  
     Cognoram a parva virgine magnanimam.  
 Anne bonum oblita es facinus, quo regium adepta's  
     Coniugium, quo non fortius ausit alis?  
 Sed tum maesta virum mittens quae verba locuta es!  
 30 Iuppiter, ut tristi lumina saepe manu!  
     Quis te mutavit tantus deus? an quod amantes  
     Non longe a caro corpore abesse volunt?  
 Atque ibi me cunctis pro dulci coniuge divis  
     Non sine taurino sanguine pollicita es,  
 35 Si reditum tetulisset. is haut in tempore longo  
     Captam Asiam Aegypti finibus addiderat.  
 Quis ego pro factis caelesti reddita coetu  
     Pristina vota novo munere dissoluo.  
 Invita, o regina, tuo de vertice cessi,  
 40 Invita: adiuro teque tuumque caput,  
 Digna ferat quod siquis inaniter adiurarit:  
     Sed qui se ferro postulet esse parem?  
 Ille quoque eversus mons est, quem maximum in oris  
     Progenies Thiae clara supervchitur,  
 45 Cum Medi propulere novum mare, cumque iuventus  
     Per medium classi barbara navit Athon.  
 Quid facient crines, cum ferro talia cedant?  
     Iuppiter, ut Chalybum omne genus pereat,  
 Et qui principio sub terra quaerere venas  
 50 Instittit ac ferri frangere duritiem!  
 Abiunctae paulo ante comae mea fata sorores  
     Lugebant, cum se Memnonis Aethiopsis  
     Unigena impellens nutantibus aera pennis  
     Obtulit Arsinoes Cypridos ales equos,  
 55 Isque per aetherias me tollens advolat umbras  
     Et Veneris casto collocat in gremio.  
 Ipsa suum Zephyritis eo famulum legarat,  
     Graia Canopicis incola litoribus.  
 \*Hi dii ven ibi vario ne solum in lumine caeli  
 60 Ex Ariadneis aurea temporibus  
     Fixa corona foret, sed nos quoque fulgeremus

- Devotae flavi verticis exuviae,  
 Uvidulum a fluctu cedentem ad templa deum me  
 Sidus in antiquis diva novum posuit:  
 65 Virginis et saevi contingens namque leonis  
 Lumina, Callisto iuxta Lycaoniam,  
 Vertor in occasum, tardum dux ante Booten,  
 Qui vix sero alto mergitur Oceano.  
 Sed quanquam me nocte premunt vestigia divum,  
 70 Lux autem canae Tethyi restituit,  
 (Pace tua fari hic liceat, Rhamnusia virgo,  
 Namque ego non ullo vera timore tegam,  
 Nec si me infestis discerpent sidera dictis,  
 Conditam quin verei pectoris evolam):  
 75 Non his tam laetor rebus, quam me a fore semper,  
 Afore me a dominae vertice discrucior,  
 Quicum ego, dum virgo quondam fuit omnibus expers,  
 \* Unguentis una millia multa bibi.  
 Nunc vos, optato quas iunxit lumine taeda,  
 80 Non post unanimis corpora coniugibus  
 Tradite nudantes reiecta veste papillas,  
 Quam iucunda mihi munera libet onyx,  
 Vester onyx, casto petitis quae iura cubili.  
 Sed quae se impuro dedit adulterio,  
 85 Illius ah mala dona levis bibit irrita pulvis:  
 Namque ego ab indignis praemia nulla peto,  
 Sed magis, o nuptae, semper concordia vostras  
 Semper amor sedes incolat assiduus.  
 Tu vero, regina, tuens cum sidera diyam  
 90 Placabis festis luminibus Venerem,  
 Unguinis expertem non siris esse tuam me,  
 Sed potius largis affice muneribus.  
 Sidera corruerint utinam, coma regia fiam,  
 Proximus Hydrochoi fulgeret Oarion!

## LXVII.

- O dolci iucunda viro, iucunda parenti,  
 Salve, teque bona Iuppiter auctet ope,

- Ianua, quam Balbo dicunt servisse benigne  
 Olim, cum sedes ipse senex tenuit,
- 5 Quamque ferunt rursus nato servisse maligne,  
 Postquam est porrecto tacta marita sene.  
 Dic agedum nobis, quare mutata feraris  
 In dominum veterem deseruisse fidem.  
 'Non (ita Caecilio placeam, cui tradita nunc sum)
- 10 Culpa mea est, quanquam dicitur esse mea,  
 Nec peccatum a me quisquam pote dicere quicquam:  
 \* Verum isti populi ianua qui te facit,  
 Qui, quacunque aliquid reperitur non bene factum,  
 Ad me omnes clamant: ianua, culpa tua est.'
- 15 Non istuc satis est uno te dicere verbo,  
 Sed facere ut quivis sentiat et videat.  
 'Qui possum? nemo quaerit nec scire laborat.'  
 Nos volumus: nobis dicere ne dubita.  
 'Primum igitur, virgo quod fertur tradita nobis,
- 20 Falsum est, non illam vir prior attigerit,  
 Languidior tenera cui pendens sicula beta  
 Nunquam se mediam sustulit ad tunicam:  
 Sed pater illius gnati violasse cubile  
 Dicitur et miseram conscelerasse domum,
- 25 Sive quod impia mens caeco flagrabat amore,  
 Seu quod iners sterili semine natus erat,  
 Ut quaerendum aliunde foret nervosius illud,  
 Quod posset zonam solvere virgineam.'  
 Egregium narras mira pietate parentem,
- 30 Qui ipse sui gnati minxerit in gremium.  
 Atqui non solum hoc se dicit cognitum habere  
 Brixia \* Chinae suppositum specula,  
 Flavus quam molli percurrit flumine Mella,  
 Brixia Veronae mater amata meae,
- 35 Sed de Postumio et Corneli narrat amore,  
 Cum quibus illa malum fecit adulterium.  
 Dixerit hic aliquis: quid? tu isthaec, ianua, nosti?  
 Cui nunquam domini limine abesse licet,  
 Nec populum auscultare, sed hic suffixa tigillo
- 40 Tantum operire soles aut aperire domum?

- 'Saepe illam audivi furtiva voce loquentem  
 Solam cum ancillis haec sua flagitia,  
 Nomine dicentem quos diximus, ut pote quae mi  
 Speret nec linguam esse nec auriculam.  
 45 Praeterea addebat quendam, quem dicere nolo  
 Nomine, ne tollat rubra supercilia.  
 Longus homo est, magnas quoi lites intulit olim  
 Falsum mendaci ventre puerperium.'

---

 LXVIII.

- Quod mihi fortuna casuque oppressus acerbo  
 Conscriptum hoc lacrimis mittis epistolium,  
 Naufragum ut eiectum spumantibus aequoris undis  
 Sublevem et a mortis limine restituum,  
 5 Quem neque sancta Venus molli requiescere somno  
 Desertum in lecto caelibe perpetitur,  
 Nec veterum dulci scriptorum carmine Musae  
 Oblectant, cum mens anxia pervigilat,  
 Id gratum est mihi, me quoniam tibi dicis amicum,  
 10 Muneraque et Musarum hinc petis et Veneris:  
 Sed tibi ne mea sint ignota incommoda, Manli,  
 Neu me odisse putes hospitis officium,  
 Accipe, quis merser fortunae fluctibus ipse,  
 Ne amplius a misero dona beata petas.  
 15 Tempore quo primum vestis mihi tradita pura est,  
 Lucundum cum aetas florida ver ageret,  
 Multa satis lusi: non est dea nescia nostri,  
 Quae dulcem curis miscet amaritiam:  
 Sed totum hoc studium luctu fraterna mihi mors  
 20 Abstulit. o misero frater adempte mihi,  
 Tu mea tu moriens fregisti comoda, frater,  
 Tecum una tota est nostra sepulta domus,  
 Omnia tecum una perierunt gaudia nostra,  
 Quae tuus in vita dulcis alebat amor.  
 25 Cuius ego interitu tota de mente fugavi  
 Haec studia atque omnis delicias animi.  
 Quare, quod scribis Veronae turpe Catullo



Esse, quod hic quisquis de meliore nota  
 Frigida deserto tepefaxit membra cubili,  
 50 Id, Manli, non est turpe, magis miserum est.  
 Ignosces igitur, si, quae mihi luctus ademit,  
 Haec tibi non tribuo munera, cum nequeo.  
 Nam, quod scriptorum non magna est copia apud me,  
 Hoc fit, quod Romae vivimus: illa domus,  
 35 Illa mihi sedes, illic mea carpitur aetas:  
 Huc una ex multis capsula me sequitur.  
 Quod cum ita sit, nolim statuas nos mente maligna  
 Id facere aut animo non satis ingenuo,  
 Quod tibi non utriusque petenti copia facta est:  
 40 Ultro ego deferrem, copia siqua foret.

LXVIII<sup>b</sup>.

Non possum reticere, deae, qua me Allius in re  
 Iuverit aut quantis iuverit officiis:  
 Nec fugiens saeculis obliviscentibus aetas  
 Illius hoc caeca nocte tegat studium:  
 45 Sed dicam vobis, vos porro dicite multis  
 Millibus et facite haec charta loquatur anus  
 . . . . .  
 Notescatque magis mortuus atque magis,  
 Nec tenuem texens sublimis aranea telam  
 50 In deserto Alli nomine opus faciat.  
 Nam, mihi quam dederit duplex Amathusia curam,  
 Scitis, et in quo me corruerit genere,  
 Cum tantum arderem quantum Trinacria rupes  
 Lymphaque in Oetaeis Malia Thermopylis,  
 55 Maesta neque assiduo tabescere lumina fletu  
 Cessarent tristisque imbre madere genae.  
 Qualis in aerii perlucens vertice montis  
 Rivus muscoso prosilit e lapide,  
 Qui cum de prona praeceps est valle volutus,  
 60 Per medium densi transit iter populi,  
 Dulce viatori lasso in sudore levamen,  
 Cum gravis exustos aestus hiulcat agros:

- Hic, velut in nigro iactatis turbine nautis  
 Lenius aspirans aura secunda venit  
 65 iam prece Pollucis, iam Castoris implorata,  
 Tale fuit nobis Alius auxilium.  
 Is clausum lato patefecit limite campum,  
 Isque domum nobis isque dedit dominam,  
 Ad quam communes exerceremus amores.  
 70 Quo mea se molli candida diva pede  
 Intulit et trito fulgentem in limine plantam  
 Innixa arguta constituit solea,  
 Coniugis ut quondam flagrans advenit amore  
 Protesilaeam Laodamia domum  
 75 Inceptam frustra, nondum cum sanguine sacro  
 Hostia caelestis pacificasset heros.  
 Nil mihi tam valde placeat, Rhamnusia virgo,  
 Quod temere invitis suscipiatur heris.  
 Quam ieiuna pium desideret ara cruorem,  
 80 Docta est amisso Laodamia viro,  
 Coniugis ante coacta novi dimittere collum,  
 Quam veniens una atque altera rursus hiems  
 Noctibus in longis avidum saturasset amorem,  
 Posset ut abrupto vivere coniugio,  
 85 Quod scibant Parcae non longo tempore abisse,  
 Si miles muros isset ad Iliacos:  
 Nam tum Helenae raptu primores Argivorum  
 Coeperat ad sese Troia ciere viros,  
 Troia (nefas) commune sepulcrum Asiae Europae  
 que,  
 90 Troia virum et virtutum omnium acerba cinis,  
 Quae vel et id nostro letum miserabile fratri  
 Attulit. hei misero frater adempte mihi,  
 Hei misero fratri iucundum lumen ademptum,  
 Tecum una tota est nostra sepulta domus,  
 95 Omnia tecum una perierunt gaudia nostra,  
 Quae tuus in vita dulcis alebat amor.  
 Quem nunc tam longe non inter nota sepulcra  
 Nec prope cognatos compositum cineres,  
 Sed Troia obscena, Troia infelice sepultum

- 00 Detinet extremo terra aliena solo.  
 Ad quam tum properans fertur simul undique pubes  
 Graeca penetralis deseruisse focos,  
 Ne Paris abducta gavisus libera moecha  
 Otia pacato degeret in thalamo.
- 05 Quo tibi tum casu, pulcherrima Laodamia,  
 Ereptum est vita dulcius atque anima  
 Coniugium: tanto te absorbens vertice amoris  
 Aestus in abruptum detulerat barathrum,  
 Quale ferunt Graei Pheneum prope Cylleneum
- 10 Siccare emulsa pingue palude solum,  
 Quod quondam caesis montis fodisse medullis  
 Audit falsiparens Amphitryoniades,  
 Tempore quo certa Stymphalia monstra sagitta  
 Perculit imperio deterioris heri,
- 15 Pluribus ut caeli tereretur ianua divis,  
 Hebe nec longa virginitate foret.  
 Sed tuus altus amor barathro fuit altior illo,  
 Qui divum domitum ferre iugum docuit:  
 Nam neque tam carum confecto aetate parenti
- 20 Una caput seri nata nepotis alit,  
 Qui, cum divitiis vix tandem inventus avitis  
 Nomen testatas intulit in tabulas,  
 Impia derisi gentilis gaudia tollens  
 Suscitatur a cano volturium capiti:
- 25 Nec tantum niveo gavisus est ulla columbo  
 Compar, quae multo dicitur improbius  
 Oscula mordenti semper decerpere rostro,  
 Quanquam praecipue multivola est mulier.  
 Sed tu horum magnos vicisti sola furores,
- 30 Ut semel es flavo conciliata viro.  
 Aut nihil aut paulo cui tum concedere digna  
 Lux mea se nostrum contulit in gremium,  
 Quam circumcursans hinc illinc saepe Cupido  
 Fulgebat crocina candidus in tunica.
- 135 Quae tamen etsi uno non est contenta Catullo,  
 Rara verecundae furta feremus herae,  
 Ne nimium simus stultorum more molesti.

## LXXIV.

Gellius audierat patrum obiurgare solere,  
 Siquis delicias diceret aut faceret.  
 Hoc ne ipsi accideret, patrum perdepsit ipsam  
 Uxorem et patrum reddidit Harpocratem.  
 5 Quod voluit fecit: nam, quamvis inrumet ipsum  
 Nunc patrum, verbum non faciet patruus.

## LXXV.

Huc est mens deducta tua, mea Lesbia, culpa,  
 Atque ita se officio perdidit ipsa suo,  
 Ut iam nec bene velle queat tibi, si optima fias,  
 Nec desistere amare, omnia si facias.

## LXXVI.

Siqua recordanti benefacta priora voluptas  
 Est homini, cum se cogitat esse pium,  
 Nec sanctam violasse fidem, nec foedere in ullo  
 Divum ad fallendos numine abusum homines,  
 5 Multa parata manent in longa aetate, Catulle,  
 Ex hoc ingrato gaudia amore tibi.  
 Nam quaecunque homines bene cuiquam aut dicere  
 possunt  
 Aut facere, haec a te dictaque factaque sunt,  
 Omnia quae ingratae perierunt credita menti.  
 10 Quare iam te cur amplius excrucies?  
 Quin tu animo affirmas teque istinc usque reducis,  
 Et deis invitis desinis esse miser?  
 Difficile est longum subito deponere amorem.  
 Difficile est, verum hoc qua lubet efficias:  
 15 Una salus haec est, hoc est tibi pervincendum:  
 Hoc facias, sive id non pote sive pote.  
 O dii, si vestrum est misereri, aut si quibus unquam  
 Extremam iam ipsa morte tulistis opem,  
 Me miserum aspiciate (et, si vitam puriter egi,

- 20 Eripite hanc pestem perniciemque mihi),  
 Hei mihi surrepens imos ut torpor in artus  
 Expulit ex omni pectore laetitas.  
 Non iam illud quaero, contra ut me diligat illa,  
 Aut, quod non potis est, esse pudica velit:  
 25 Ipse valere opto et tetrum hunc deponere morbum.  
 O dii, reddite mi hoc pro pietate mea.

## LXXVII.

- Rufe mihi frustra ac nequicquam credite amico  
 (Frustra? immo magno cum pretio atque malo),  
 Siccine subrepsti mei, atque intestina perurens  
 Sic misero eripuisti omnia? nostra bona  
 5 Eripuisti, heu heu nostrae crudele venenum  
 Vitae, heu heu nostrae pestis amicitiae.  
 Sed nunc id doleo, quod purae pura puellae  
 Savia conminxit spurca saliva tua.  
 Verum id non impune feres: nam te omnia saecula  
 10 Noscent, et qui sis fama loquetur anus.

## LXXVIII.

- Gallus habet fratres, quorum est lepidissima coniunx  
 Alterius, lepidus filius alterius.  
 Gallus homo est bellus: nam dulces iungit amores,  
 Cum puero ut bello bella puella cubet.  
 5 Gallus homo est stultus nec se videt esse maritum,  
 Qui patruus patrum monstret adulterium.

## LXXIX.

- Lesbius est pulcher: quid ni? quem Lesbia malit  
 Quam te cum tota gente, Catulle, tua.  
 Sed tamen hic pulcher vendat cum gente Catullum,  
 Si tria natorum suavia reppererit.

## LXXX.

- Quid dicam, Gelli, quare rosea ista labella  
 Hiberna fiant candidiora nive,  
 Mane domo cum exis et cum te octava quiete  
 E molli longo suscitatur hora die?  
 5 Nescio quid certe est: an vere fama susurrat  
 Grandia te mediis tenta vorare viri?  
 Sic certe est: clamant Victoris rupta miselli  
 Illa, et emulso labra notata sero.

## LXXXI.

- Nemone in tanto potuit populo esse, Iuventi,  
 Bellus homo, quem tu diligere inciperes,  
 Praeterquam iste tuus moribunda a sede Pisauri  
 Hospes inaurata pallidior statua,  
 5 Qui tibi nunc cordis est, quem tu praeponere nobis  
 Audes, et nescis quod facinus facias.

## LXXXII.

- Quinti, si tibi vis oculos debere Catullum  
 Aut aliud si quid carius est oculis,  
 Eripere ei noli, multo quod carius illi  
 Est oculis sei quid carius est oculis.

## LXXXIII.

- Lesbia mi praesente viro mala plurima dicit:  
 Haec illi fatuo maxima laetitia est.  
 Mule, nihil sentis. si nostri oblita taceret,  
 Sana esset: nunc quod gannit et obloquitur,  
 5 Non solum meminit, sed, quae multo acrior est res,  
 Irata est. Hoc est, uritur et loquitur.

## LXXXIV.

- Chommoda dicebat, si quando commoda vellet  
 Dicere, et insidias Arrius hinsidias,

- Et tum mirifice sperabat se esse locutum,  
 Cum quantum poterat dixerat hinsidias.  
 5 Credo, sic mater, sic Liber avunculus eius,  
 Sic maternus avus dixerat atque avia.  
 Hoc misso in Syriam requierant omnibus aures:  
 Audibant eadem haec leniter et leviter,  
 Nec sibi postilla metuebant talia verba,  
 10 Cum subito affertur nuntius horribilis,  
 Ionios fluctus, posquam illuc Arrius isset,  
 Iam non Ionios esse, sed Hionios.

## LXXXV.

Odi et amo. quare id faciam, fortasse requiris.  
 Nescio sed fieri sentio et excrucior.

## LXXXVI.

- Quintia formosa est multis, mihi candida, longa,  
 Recta est. haec ego sic singula confiteor,  
 Totum illud formosa nego: nam nulla venustas,  
 Nulla in tam magno est corpore mica salis.  
 5 Lesbia formosa est, quae cum pulcherrima tota est,  
 Tum omnibus una omnes surripuit Veneres.

## LXXXVII.

Nulla potest mulier tantum se dicere amatam  
 Vere, quantum a me Lesbia amata mea es.  
 Nulla fides nullo fuit unquam foedere tanta,  
 Quanta in amore tuo ex parte reperta mea est.

## LXXXVIII.

- Quid facit is, Gelli, qui cum matre atque sorore  
 Prurit et abiectis pervigilat tunicis?  
 Quid facit is, patrum qui non sinit esse maritum?  
 Ecqui scis quantum suscipiat sceleris?  
 5 Suscipit, o Gelli, quantum non ultima Tethys

Nec genitor Nympharum abluit Oceanus:  
 Nam nihil est quicquam sceleris, quod prodeat ultra,  
 Non si demisso se ipse voret capite.

## LXXXIX.

Gellius est tenuis: quid ni? cui tam bona mater  
 Tamque valens vivat tamque venusta soror  
 Tamque bonus patruus tamque omnia plena puellis  
 Cognatis, quare is desinat esse macer?  
 5 Qui ut nihil attingat, nisi quod fas tangere non est,  
 Quantumvis quare sit macer invenies.

## XC.

Nascatur Magus ex Gelli matrisque nefando  
 Coniugio et discat Persicum aruspicum:  
 Nam Magus ex matre et gnato gignatur oportet,  
 Si vera est Persarum impia relligio,  
 5 Gnatus ut accepto veneretur carmine divos  
 Omentum in flamma pingue liquefaciens.

## XCI.

Non ideo, Gelli, sperabam te mihi fidum  
 In misero hoc nostro, hoc perduto amore fore,  
 Quod te cognossem bene constantemve putarem  
 Aut posse a turpi mentem inhibere probro,  
 5 Sed neque quod matrem nec germanam esse videbam  
 Hanc tibi, cuius me magnus edebat amor.  
 Et quamvis tecum multo coniungerer usu,  
 Non satis id causae credideram esse tibi.  
 Tu satis id ducti: tantum tibi gaudium in omni  
 10 Culpa est, in quacunque est aliquid sceleris.

## XCII.

Lesbia mi dicit semper male nec tacet unquam  
 De me: Lesbia me dispeream nisi amat.



\* Quo signo? quia sunt totidem mea: deprecor illam  
Assidue, verum dispeream nisi amo.

---

XCIH.

Nil nimium studeo, Caesar, tibi velle placere,  
Nec scire utrum sis albus an ater homo.

---

XCIV.

Mentula moechatur. moechatur mentula certe.  
Hoc est, quod dicunt, ipsa olera olla legit.

---

XCV.

Zmyrna mei Cinnae nonam post denique messem  
Quam coepta est nonamque edita post hiemem,  
Millia cum interea quingenta Hortensius uno

5 Zmyrna cavas Satrachi penitus mittetur ad undas,  
Zmyrnam cana diu saecula pervoluent.  
At Volusi annales Paduam morientur ad ipsam  
Et laxas scombris saepe dabunt tunicas.  
Parva mei mihi sint cordi monumenta Phanoclis,  
10 At populus tumido gaudeat Antimacho.

---

XCVI.

Si quicquam mutis gratum acceptumve sepulcris  
Accidere a nostro, Calve, dolore potest,  
Quo desiderio veteres renovamus amores  
Atque olim missas flemus amicitias,  
5 Certe non tanto mors immatura dolori est  
Quintiliae, quantum gaudet amore tuo.

---

XCVII.

Non (ita me dii ament) quicquam referre putavi,  
Utrum os an culum olfacerem Aemilio.

- Nihilo mundius hoc, nihiloque immundior ille,  
 Verum etiam culus mundior et melior:  
 5 Nam sine dentibus hic: dentis os sesquipedalis,  
 Gingivas vero ploxemi habet veteris,  
 Praeterea rictum qualem diffissus in aestu  
 Meientis mulae cunnus habere solet.  
 Hic futuit multas et se facit esse venustum,  
 10 Et non pristino traditur atque asino?  
 Quem siqua attingit, non illam posse putemus  
 Aegroti culum lingere carnificis?

---

 XCVIII.

- In te, si in quenquam, dici pote, putide Victi,  
 Id quod verbosis dicitur et fatuis.  
 Ista cum lingua, si usus veniat tibi, possis  
 Culos et crepidas lingere carbatinas.  
 5 Si nos omnino vis omnes perdere, Victi,  
 Hiscas: omnino quod cupis efficies.

---

 XCIX.

- Surripui tibi, dum ludis, mellite Iuventi,  
 Suaviolum dulci dulcius ambrosia.  
 Verum id non impune tuli: namque amplius horam  
 Suffixum in summa me memini esse cruce,  
 5 Dum tibi me purgo nec possum fletibus ullis  
 Tantillum vestrae demere saevitiae.  
 Nam simul id factum est, multis diluta labella  
 Abstersti guttis omnibus articulis,  
 Ne quicquam nostro contractum ex ore maneret,  
 10 Tanquam conmixtae spurca saliva lupae.  
 Praeterea infesto miserum me tradere Amori  
 Non cessasti omnique excruciare modo,  
 Ut mi ex ambrosia mutatum iam foret illud  
 Suaviolum tristi tristius helleboro.  
 15 Quam quoniam poenam misero proponis amori,  
 Nunquam iam posthac basia surripiam.
-

## C.

Caelius Aufilenum et Quintius Aufilenam  
 Flos Veronensum depereunt iuvenum,  
 Hic fratrem, ille sororem. hoc est, quod dicitur, illud  
 Fratrum vere dulce sodalium.

- 5 Cui faveam potius? Caeli, tibi: nam tua nobis  
 \* Perfecta exigitur unica amicitia,  
 Cum vesana meas torreret flamma medullas.  
 Sis felix, Caeli, sis in amore potens.

## CI.

- Multas per gentes et multa per aequora vectus  
 Advenio has miseris, frater, ad inferias,  
 Ut te postremo donarem munere mortis  
 Et mutam nequicquam alloquerer cinerem,  
 5 Quandoquidem fortuna mihi tete abstulit ipsum,  
 Heu miser indigne frater adempte mihi.  
 Nunc tamen in terra hac prisco quae more parentum  
 Tradita sunt tristis munera ad inferias,  
 Accipe fraterno multum manantia fletu,  
 10 Atque in perpetuum, frater, ave atque vale.

## CII.

Si quicquam tacito commissum est fido ab amico,  
 Cuius sit penitus nota fides animi,  
 Meque esse invenies illorum iure sacratum,  
 Corneli, et factum me esse puta Harpocratem.

## CIII.

Aut sodes mihi redde decem sestertia, Silo,  
 Deinde esto quamvis saevus et indomitus:  
 Aut, si te nummi delectant, desine quaeso  
 Leno esse atque idem saevus et indomitus.

## CIV.

Credis me potuisse meae maledicere vitae,  
 Ambobus mihi quae carior est oculis?  
 Non potui, nec, si possem, tam perditae amarem:  
 Sed tu cum Tappone omnia monstra facis.

---

## CV.

Mentula conatur Pipleum scandere montem:  
 Musae furcillis praecipitem eiiciunt.

---

## CVI.

Cum puero bello praeconem qui videt esse,  
 Quid credat, nisi se vendere discupere?

---

## CVII.

Si quicumque cupido optantique obtigit unquam  
 Insperanti, hoc est gratum animo proprie.  
 Quare hoc est gratum nobis quoque carius auro,  
 Quod te restituis, Lesbia, mi cupido.  
 5 Restituis cupido atque insperanti ipsa refers te  
 Nobis. o lucem candidiore nota!  
 Quis me uno vivit felicior, aut magis . . . .  
 Optandus vita dicere quis poterit?

---

## CVIII.

Si Comini populi arbitrio tua cana senectus  
 Spurcata impuris moribus intereat,  
 Non equidem dubito quin primum inimica bonorum  
 Lingua execta avido sit data vulturio,  
 5 Effossos oculos voret atro gutture corvus,  
 Intestina canes, cetera membra lupi.

---

## CIX.

Lucundum, mea vita, mihi proponis amorem  
 Hunc nostrum inter nos perpetuumque fore.

Dii magni, facite ut vere promittere possit,  
 Atque id sincere dicat et ex animo,  
 5 Ut liceat nobis tota perducere vita  
 Aeternum hoc sanctae foedus amicitiae.

---

## CX.

Aufilena, bonae semper laudantur amicae:  
 Accipiunt pretium, quae facere instituunt.  
 Tu, quod promisti, mihi quod mentita inimica es,  
 Quod nec das nec fers, saepe facis facinus.  
 5 Aut facere ingenuae est, aut non promisse pudicae,  
 Aufilena, fuit: sed data corripere  
 Fraudando officiis plus quam meretricis avarae,  
 Quae sese toto corpore prostituit.

---

## CXI.

Aufilena, viro contentam vivere solo,  
 Nuptarum laus e laudibus eximiis:  
 Sed cuivis quamvis potius succumbere par est,  
 Quam matrem fratres concipere ex patruo.

---

## CXII.

Multus homo est Naso nec tecum multus homo \* sed  
 Descendit: Naso, multus es et pathicus.

---

## CXIII.

Consule Pompeio primum duo, Cinna, solebant  
 \* Mecilia: facto consule nunc iterum  
 Manserunt duo, sed creverunt millia in unum  
 Singula. fecundum semen adulterio.

---

## CXIV.

Firmanus saltu non falso Mentula dives  
 Fertur, qui tot res in se habet egregias,

- Aucupium, omne genus piscis, prata, arva ferasque.  
 Nequicquam: fructus sumptibus exuperat.  
 5 Quare concedo sit dives, dum omnia desint.  
 Saltum laudemus, dum modo ipse egeat.
- 

## CXV.

- Mentula habet noster triginta iugera prati,  
 Quadraginta arvi: cetera sunt maria.  
 Cur non divitiis Croesum superare potis sit,  
 Uno qui in saltu totmoda possideat,  
 5 Prata, arva, ingentes silvas latasque paludes  
 Usque ad Hyperboreos et mare ad Oceanum?  
 Omnia magna haec sunt, tamen ipse es maximus ultro,  
 Non homo, sed vero mentula magna minax.
- 

## CXVI.

- Saepe tibi studioso animo venante requirens  
 Carmina uti possem mittere Battiadae,  
 Qui te lenirem nobis, neu conarere  
 Telis infestum mittere in usque caput,  
 5 Hunc video mihi nunc frustra sumptum esse laborem,  
 Gelli, nec nostras hic valuisse preces.  
 Contra nos tela ista tua evitamus amictu:  
 At fixus nostris tu dabi supplicium.
-

# FRAGMENTA.

---

## I.

At non effugies meos iambos.

*Commentator Horat. Cruq. carm. 1, 16, 24.*

## II.

Hunc lucum tibi dedico consecroque, Priape.  
Qua domus tua Lampsaci est quaque . Priape.  
Nam te praecipue in suis urbibus colit ora  
Hellespontia ceteris ostriosior oris.

*Terentianus Maurus v. 2755. Atilius Fortun. p. 2675 seq. 2697. Marius Victorinus p. 2567. 2598 seqq. Censorinus fr. de metr. p. 2727.*

## III.

de meo ligurrire libido est.

Catullus Priapo (Priapeo): *Nonius 2, 507.*

## IV.

[Animula miserula properiter abiit.]

*Nonius 11, 63. Sereno ascribit Diomedes p. 513.*

## V.

Lucida qua splendent summi carchesia mali.

*Nonius 15, 28. Cinna, Lucida confulgent alti carchesia mali: Isidorus orig. 19, 2.*

## VI.

Falleret indeprencus et irremeabilis error.

Est autem versus Catulli. *Servius ad Virgil. Aen. 5, 591.*

## VII.

**Cannabia exc** . . . . . *carbasus Euros*

**Umbrosa c** . . . . . *an* . . . .

*Carbasus* et masculino et feminino genere dictus est. *Catullus*: *Interpr. Virgil. Veron. ad Aen.* 8, 34.

## VIII.

Quo te carmine dicam, Rhaetica? Hanc uvam Cato praecipue laudat in libris quos scripsit ad filium: contra *Catullus* eam vituperat et dicit nulli rei aptam esse, miraturque cur eam laudaverit Cato. *Servius ad georg.* 2, 95.

## IX.

Hinc *Theocriti* apud Graecos, *Catulli* apud nos proximeque *Virgilii* incantamentorum amatoria imitatio. *Plinius hist. nat.* 28, 2. s. 4.

## X.

Hinc etiam *Catullus* cavere dixit. *Servius ad Aen.* 4, 409.

## XI.

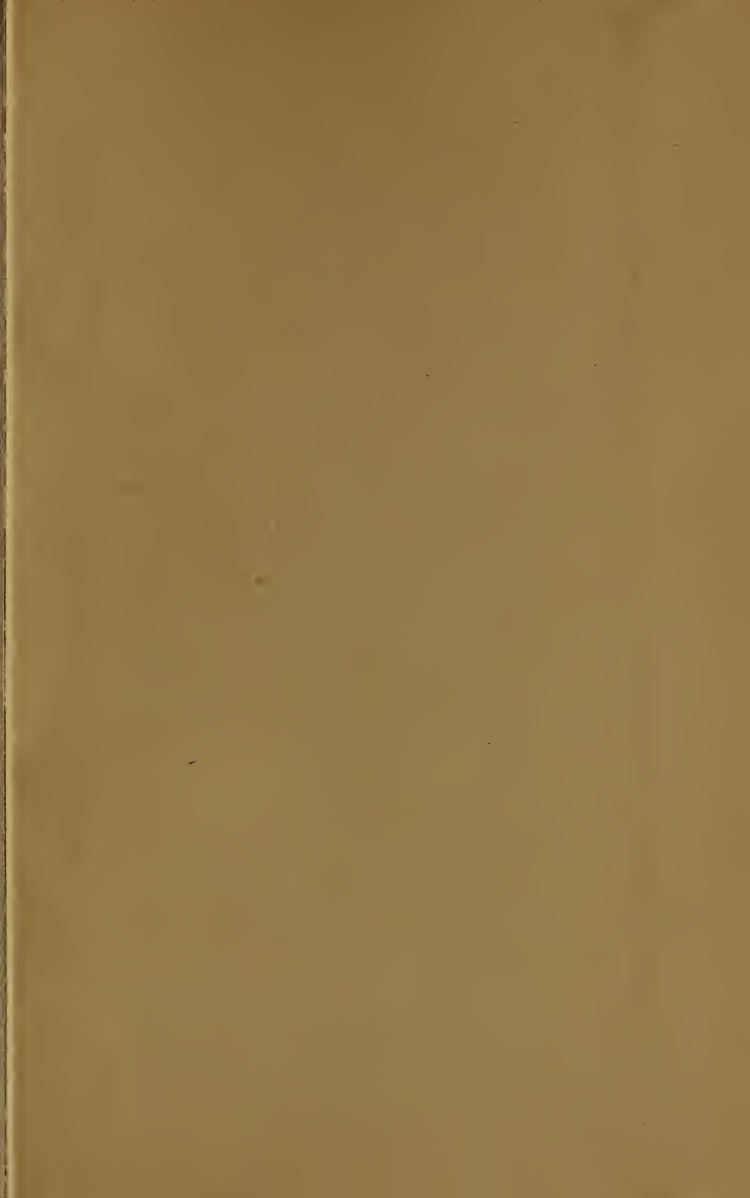
Notandum sane etiam de iride arcum genere masculino dicere *Virgilium*: *Catullus* et alii genere feminino ponunt. *Servius ad Aen.* 5, 610.

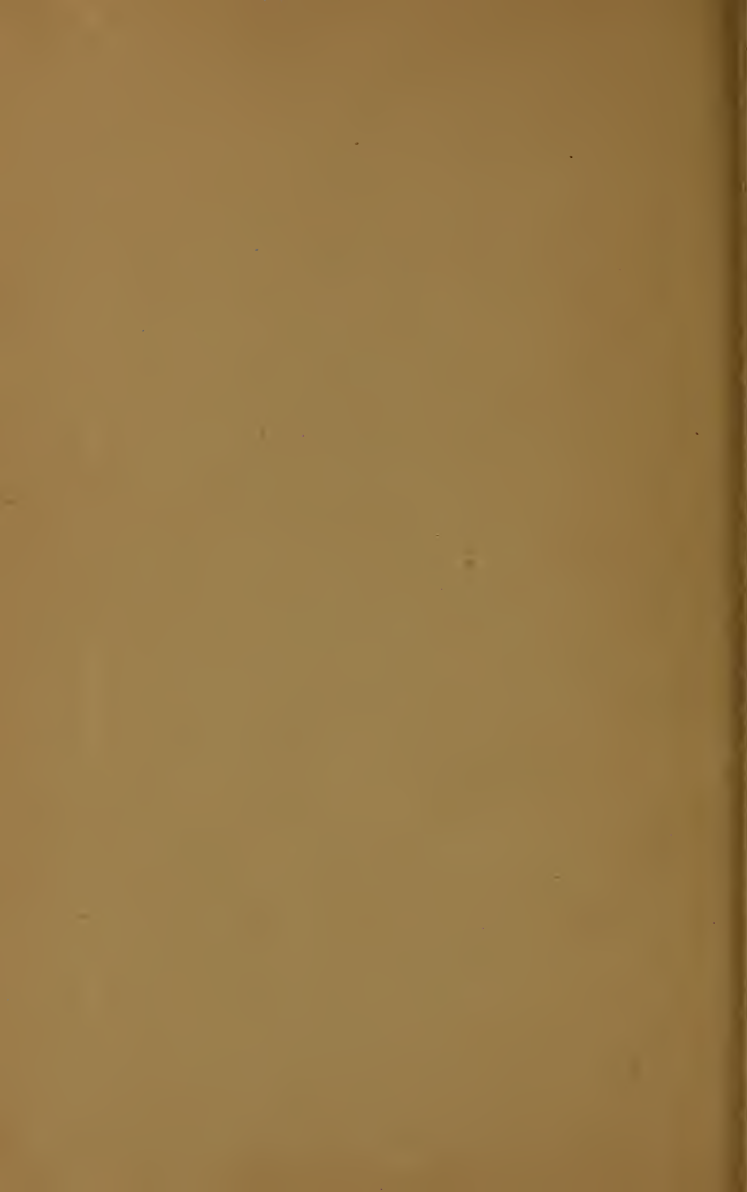
---













LIBRARY OF CONGRESS



0 003 074 929 7

